

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.

Ara: 10 fillér.

DEBRECZENI UJSÁG

SZERKESZTŐSÉG-KIADÓHIVATAL
FERENCZ JÓZSEF-ÚT 56. SZÁM.
TEL.: 21-96. ÉJJEL 10-TŐL 23-48.

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGÉSZ ÉVRE 30 PENGÓ, FÉL
ÉVRE 15 PENGÓ, HAVONTA 2.50 P

(TRIANON 21.) 1940 OKTÓBER 11, PÉNTEK

KER. POLITIKAI NAPILAP

XLIV. ÉVFOLYAM, 232. SZÁM

Az áldozatot választjuk

Teleki Pál gróf miniszterelnök nyilatkozatát tett abból az alkalomból, hogy a közeli napokban megjelennek a 7 százalékos általános béremelésre, valamint az egyes mezőgazdasági cikkek újabb ár-szabályozására vonatkozó rendeletek. A hatalmas nyilatkozat igazán minden oldalról megvilágítja a helyzetet. „Nagykorúnak tartom a nemzetet: úgy érzem, teljes nyíltsággal kell szólanom, jóról-rosszról egyaránt.” Mint a gazda, aki összele számadást készít az esztendőről, úgy tárja a miniszterelnök, aki az ország első gazdaságpolitikusa is, a közvélemény elé gazdasági mivoltunk és jelenünk mérlegét.

A magyar kormányok gazdaságpolitikája a tíz esztendővel ezelőtt bekövetkezett általános gazdasági világválság óta következetesen arra irányult, hogy a magyar mezőgazdaságot a külföldi piacoktól függetlenítsse s a gazdának a világgiazi árnál magasabb árat biztosítson. Hogy ez mennyiben volt sikeres, azt elég világosan mutatja a búza termelői árának karrierje, amely hét pengőn indult el és ma állandóan húsz pengő fölött van. Ezeket az árakat természetesen csak azért lehetett biztosítani, mert a magyar gazdaságpolitika esztendővel megelőzte a történelmet és a magyar-olasz, továbbá a magyar-német kapcsolatok kifejlesztésével állandó piacokat biztosított a magyar termékeknek.

Ma azonban nem csak a jövedelmezőség fenntartásáról van szó, hanem gondoskodni kell arról, hogy a termelés növekedjék is, hiszen csak így tölthetjük be azt a magasabb hivatást, amely ránk az új Európában vár. Szükség van tehát arra, hogy bizonyos üzemenyagok és iparcikkek drágulásáért a gazdát a termelői árak mérsékelt emelésével kárpótolják, viszont ez a kárpótlás nem lehet korlátlan mert az árak tekintetében is alkalmazkodnunk kell az eddig is kitűnően bevált olasz és német piacokhoz. Ebből következik, hogy az egyes mezőgazdasági cikkek áremelése, nem háborús konjunktúrát és haszonserzést jelent a mezőgazdaságnak, hanem méltányos kiegyenlítést.

Az árak rendszerében beállott változás visszahat a munkások és a kistisztviselők helyzetére. A kormány éppen ezért az előállított költségtöbbletet ellensúlyozza és a munkabérek, valamint a kistisztviselői fizetések növelésével ellensúlyozni kívánja azt az áldozatot, amely a háborús idők velejárója. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy ezzel lezárult volna a magyar közönségre háruló háborús gazdasági következmények sora. Bizonyos mértékig szinte elkerülhetetlen, hogy az állam adóbevételeit fokozzák s így a szokottnál nagyobb összegeket fordítsanak közcélra, amilyen például a hadsereg fenntartása. A háborús helyzet folyamánya az is, hogy számos nyersanyag megdrágult és hogy nagyobb összegeket kell költenünk szociális gondoskodásra mint régebben. Az is bizonyos, hogy jóakarató takarékoskodásra, a háztartások és öltözködések cél-szerű beosztására szükség van, mert csak ezzel az okos beosztással lehet ellensúlyozni a gazdasági élet számos, a háborúval összefüggő fennakadását.

A kormány szigorú és következetes ellenőrzéssel, tervszerű gazdálkodással és egyéb intézkedésekkel igyekszik távol tartani a gondot a társadalom széles rétegei-

Tovább gyilkolják és fosztogatják a magyarokat Romániában

Horia Sima hazug rémtörténetekkel izgatta a román közvéleményt a magyarság ellen
A magyar kormány újabb erélyesebb lépésekre készül

A kormányzói pár utja az ünneplő Székelyföldön

London legfeketébb napja — Az angol fővárosban kitört az óvóhely-betegség

Az erdélyi képviselők ünneplése a magyar képviselőházban

Kolozsvár, október 10. A mai napon érkezett menekültek között mintegy 50 főnyi Bukovinai és maldvai csángócsoport is érkezett. Ezek egytől-egyig román katonai munkásszadokban szolgáltak. Ugy indították őket útnak, hogy mint leszerelteteket hazaszállítsák őket. Ehelyett a magyar határra indították a szállítmányt és egyszerűen átadták őket magyar területre. Családjuknak sejtelve sincs sorsukról.

Máramaroszigetre beérkezett hírek szerint a román területen lévő csángófalvakból, különösen pedig Bukovinából, igen sok csángó kénytelen volt orosz területre menekülni, mert a román csőceselék — bizonyára a hatóság segítségével — fegyverhez jutott és erőszakoskodásával, fosztogatásaival türehetlenné teszi a csángók maradását. Hadifalva és Istensegits környékén állítólag két férfit és egy asszonyt meggyilkoltak a román terroristák.

Mit iratnak alá a kiülőzött magyarokkal?

Nagyvárad, október 10. A román-magyar határ román oldalán nagyszámú kiülőzött magyar nemzetiségű vasutas vesztegel. A románok ugyanis az általuk kiutasított vasutasokat csak akkor hajlandók a határon átengedni, ha nyilatkozatot írnak alá, hogy saját elhatározásukból mondtak le állásukról és önként távoztak.

A szerencsétlen emberek, csak hogy a zaklatástól és éhhaláltól megmeneküljenek, aláírják ezeket a nyilatkozatokat, amelyeket a románok azonnal bemutatnak a Bukarestből odahívott külföldi laptudósítóknak. (MTI)

Bukarest, október 10. (Bud. Tud.) A Bukaresti lapok közlik, hogy tegnap több bukaresti és külföldi újságíró repülőgépen Aradra utazott, hogy a Dél-Erdélyt elhagyó magyarok ügyei iránt érdeklődjenek. Aradon éppen hatvan vagonból álló szerelvény állott indulásra készen, mintegy 180 magyarral.

Az újságírók megkérdezték a vagonban levőket, hogy a román ható-

ságok kényszerítették-e őket az ország elhagyására.

A válasz a bukaresti lapok szerint ez volt:

— Nem, sőt háromnapig gondolkodási időt adtak nekünk.

Menekülés a honctói haláltáborból

Nagyvárad, október 10. A Bánfihunyad—nagyvárad útszakaszon egész hosszában ma is változatlan tömegben özönlött a románok által földönfutóvá tett magyarok tömege. Elbeszélések szerint Mona-Codru és a Bihar-hegység vidékein, valamint a Zsil-völgyében tovább tart a terror és az a néhány magyar, aki nem hajlandó aláírni a kiutasítást kérő nyilatkozatot, a legkülönbözőbb megfélemlítő eszközök torturáját kell, hogy vállalja. Egyes helyeken már az egyszerű román nép is sokálja a szegény magyarokkal meg nyilvánuló embertelenségeket. A mai menekültek közül többen a hirhadt honctói „haláltáborból” szöktek meg.

Ami a honctói Internáló tábor rémségeiről mondanak, sajnos, mindenben megerősítik a róla szóló eddigi híreket.

Nagyvárad környékén a mai napon érkezett menekültek számáról pontos adatok természetesen még nincsenek, mert hiszen azok a hosszú határszakasz legkülönbözőbb pontjain léptek magyar területre, de a déli órákig mintegy 850 menekült jelentkezést vették nyilvántartásba. (MTI)

Gátat vetnek a román anarchiának?

Szeged, október 10. A Makó—Nagyszalonta közötti határnyalon egész hosszában ma több, mint 600 kiutasított család lépett magyar területre. Csaknem valamennyien maros-mentiek, temesiek Krassószörény vármegye és főként a Zsil-völgyéről valók. A terror még mindig a Zsil-völgyében a legerősebb. Legtűrhetőbb a magyarok helyzete Oravica és Stájerlak-Anina vidékén, ahol az ottani német népesport szervezeteinek határozott el-

ítelő állásfoglalása miatt a román csőceselék féktelensége nem mer annyira érvényesülni. A temesvári menekültek szerint magában Temesvárott mintha némiképpen enyhültek volna a román hatóságok és felelőtlen elemek garázdálkodásai. — Ennek okát abban sejtik, hogy a német kiképző csapatok megérkezése megfélemlíti a féktelenkedő elemeket és gátat vet a román anarchiának. (MTI)

Hossu g. kat. püspök Csáky külügyminiszternél

Budapest, október 10. (MTI) Gróf Csáky István külügyminiszter csütörtökön délután fogadta a Bukarestből visszaérkező Hossu gör. kat. román püspököt, akivel hosszas megbeszélést folytatott.

Bukarest, október 10. (Magyar Távirati Iroda.) A belügyminiszter rendeletére betiltották a Romániában megjelenő összes magyar nyelvű lapokat és folyóiratokat.

Szászrégen és vidéke a magyar üldözések ellen

Budapest, október 10. (MTI) — Szászrégen és vidéke magyarságának kb. 15.000 főnyi tömege október 10-én Szászrégen főterén tiltakozógyűlést tartott, a romániai magyar-üldözések ellen. A gyűlésről Csáky István gróf külügyminiszternek az alábbi táviratot küldték:

Szászrégen és vidékének magyarsága a mai napon tartott tiltakozó nagygyűlésen a külügyminiszter úr iránt érzett legmélyebb bizalmának és hűségének ad kifejezést és ugya akkor arra kéri, hogy a bécsi döntés határozatainak a román államhatalom által napnap után való galád megsértésének, ott élő véreink kegyetlen üldözésének, kirablásának és legyilkolásának a magyar államhatalom súlyához méltó eszközökkel vessen véget, hogy ezen égbekiáltó gaszágok minél előbb megszüntjenek és megtoroltassanak. Az itt élő magyarság a rabságban szenvedő testvérei megmentésére életét és véréit ajánlja fel.

től. Éppen ezért nemcsak arra törekszik, hogy mondhatni védelmi rendszabályokkal növelje gazdasági életünk ellenállását, hanem arra is, hogy növelje a termelést. A háborús viszonyok azonban mindenképpen megkövetelik tőlük, hogy kisebb-pa-

gyobb mértékben lemondást gyakoroljunk. Ezt a miniszterelnök leplezetlen nyíltsággal meg is mondta:

„Választanunk kell: vagy nagy nemzeti céljainkat valósítjuk meg akkor is, ha az a jólét rovására meo” vagy csak gaa-

gi jólétre törekszünk, nagy nemzeti céljaink rovására.”

Tudjuk, hogy a nemzet az áldozatot választja, mert nemzeti céljairól csak olyan nép mondhat le, amelynek nincs becsü-

Aszmann

GYAPJUSZÖVET UJDONSÁGOK

Hazudott Horia Sima

Budapest, október 10. Horia Sima h. miniszterelnök tegnapi beszédében foglalkozott a magyar-román viszonyról. A román kormány egyik legfontosabb tagja olyan különös állításokat kockáztatott meg előadásánál, hogy a MTI munkatársai kérdést intéztek illetékes helyen. vajjon ismeretes-e már az teljes szövegében? Illetékes helyen azt a választ kapta, hogy Horia Sima Románia h. miniszterelnöke tegnap hosszabb beszédet mondott a magyar-román viszonyról. A főmedvényt a román rádió is közvetítette. A h. miniszterelnök teljes hivatalos súlyával, amennyiben nem történt misztifikáció, rémtörténeteket adott elő hallgatóságának a magyar hatóságok s az erdélyi magyar nép kegyetlenkedéseiről, a magyar kisebbséggel szemben. Ennek során megállapította többek között, hogy Kolozsvárott 8 román rendőrt fogtak el, kivégezték őket, nyelvüket kiszédték és testüket közszemlére tették ki, majd körülhozozták a városban, hogy az ott élő románokat ilymódon félemlítsék meg.

A h. miniszterelnök hazudott. Ezt a vadállati cselekményt a román hatóságok követték el a román vasgárdistákon Calinescu miniszterelnök meggyilkolása után. Horia Sima h. miniszterelnök hátrözongató előadása során elmeséli azt is, hogy Háromszék vármegyében 30 vasgárdistát agyonlőttek a nagy nyilvánosság előtt. A nézőközönségtől egy pengőt szedtek be, amiért megengedték, hogy a románok agyonlővést végig nézzék. Mivel a h. miniszterelnök nem mondja meg, hogy a magyar hatóságok, vagy a nép követte-e el ezeket a szörnyűségeket, mi megmondjuk ezt pontosan: a román kormány tette ezt meg a román vasgárdistákkal. Erdély nagyon sok helyen. Igaz, hogy eddig nem tudtuk, hogy ilyen alkalomkor belépődijakat is szedtek.

A magyar kormány erélyes lépésre készül

Belgrád, október 10. (MTI) A magyar-román viszony és a magyar menekültek kérdése továbbra is a jugoszláv sajtó érdeklődésének homlokterében áll. A „Politika“ 5 hasábos, sűrű szedésű, egész oldalát ma csak ennek a kérdésnek a tárgyában állítja össze. A cikk elején a lap budapesti tudósítójának hosszú beszámolóját közli. A Vreme mai száma első oldalán „Románia hadjárata a bécsi döntés ellen“ címen nagy összefoglaló cikkében bő kivonatban közli Teleki Pál grófnak a magyar képviselőházban mondott beszédét.

Ehhez azt a kommentárt fűzi, hogy bizonyára nem téveszti majd el hatását és Románia a kezdeti nehézségeken felülkerekedve, az egészséges megértés útjára lép. Kisebbség címe formájában olyan megjegyzéseket is közölnek a lapok, hogy a magyar kormány erélyes lépésre is készen áll.

„A tuloldali románok indítják meg az ellenségeskedést

Kolozsvár, október 10. Dr. Hatzeleban Emil volt román egyet. tanár egyik informátorunknak elmondta, hogy nemrég felkeresték a vasgárdisták és kényszeríteni akarták arra, hogy az itteni románság vezetését adja át a vasgárdistáknak. Ő kijelentette, hogy becsületos, lojális és nyílt politikát akar folytatni és ellenez mindent, ami földalatti. Ezt tartja helyesnek a magyarországi románság érdekében is. A visszautasítás miatt heves összeütközés támadt közöttük. Azóta a vasgárdisták részéről állandó fenye-

getésnek van kitéve. Kijelentette továbbá, hogy amikor értesült a Kolozsvárról történő kiutasításokról és azt a hírt terjesztették, hogy ő is ezek között szerepel, akkor nem a kiutasítástól félt, hanem attól, hogyha áttennék Romániába, ott baja esnék.

— Emberileg megérthető, ha az erdélyi románok — mondja továbbá — hivatalos magyar részről közlekedést várnak. Bennünket a legösszintébb együttműködés tölt el és számunkra a legfőbb, hogy a tuloldali románok velünk nem törődnek, sőt ők indítják meg az ellenségeskedést. En Magyarországot, a hazámat szolgálni akarom, azzal a nyilatkozattal, amelyet adni fogok. — (Ezzel arra célzott, hogy Horia Sima rádióbeszédére nyilatkozatot akar adni.)

Kitört Londonban az óvóhely-betegség

Róma, október 10. (MTI) Az olasz lapok jelentései szerint az Anglia elleni német légi offenzíva egyre növekvő arányban folyik. Az olasz lapok szerint az angol fővárosban és környékén 48 óra óta szinte állandó légiriadó van. Az angol hatóságok már nem elegendik meg a semleges újságíróknak, hogy a bombázás hatásairól beszámoljanak lapjaikban. A szerdai nap legfeketébb napja volt Londonnak. Mint a Tribuna jelenti, a zuhanóbombázók intéztek támadást London ellen s minden eddigi mértékét felülmúló pusztítást vittek véghez. — Ugyancsak a Tribuna jelenti Stockholmból, hogy az odaérkezett jelentések szerint Londonban különleges torokhaj kezd terjedni, amelyet a lakosság már is óvóhely-betegségnek nevez. Ez a betegség már az angol orvosi szaklapot is foglal-

Willkie Amerika jövődiktátoráról

Newyork, október 10. (Német TI) Willkie, a republikánus elnökjelölt Connecticutban mondott választási beszédében a következőket jelentette ki:

— Ha a Roosevelt-kormány úgy mint eddig, továbbra is mindent a nemzetvédelemre költ, akkor itt Amerikában olyan felfegyverkezést fognak létrehozni, ami egy szép nap egy diktátor kezébe fog esni, aki soraitokból fog felemelkedni.

Willkie Bridgeportban mondott beszédében támadja Roosevelt deflációs politikáját. Ha Rooseveltet újra megválasztják, — mondotta — az országban a esd és az infláció zűrzavara válik úrrá. Szociális biztonság akkor egyáltalán nem lesz többé.

Haza indulnak Sanghajból az amerikaiak

Milánó, október 10. (KH) A „Corriere della Sera“ jelenti Sanghajból, hogy a Távol-keleten élő amerikaiak körében nagy nyugtalanság támadt Cordell Hull olyan kijelentése nyomán, hogy az összes amerikai csapatokat visszavonják Kínából. Manikában híre jár, hogy Washington elrendelte a Fülöp-szigeteken a hadikészültséget. Sanghajban százával jelentkeznek az utazási irodákban a hazainduló amerikaiak.

Sanghaj, október 10. (KH) A város képe az utolsó három nap alatt teljesen megváltozott. A távolkeleti metropolis nagyvárosi élete valóságilag megbénult. Az angol és ame-

A legnehezebb bombák özöne Londonra

Berlin, október 10. A véderő főparancsnoksága közli:

Kora reggeltől a sötétség beálltáig megállás nélkül folytak könnyű és nehéz harc-repülőgépeink megtorló támadásai az angol főváros ellen.

Közvetlenül a sötétség beállta után következtek a nehéz bombavetők éjjeli támadásai, amelyek a csütörtök reggeli órákig tartottak.

Legsúlyosabb károkat okoztak a Themze-kanyarban lévő dokkokban — Nagykiterjedésű pusztulásokat okoztak a bombardobbanások a főváros központjában levő vasúti és sínberendezésekben is. Az éjjel igen sok nagy tűzvész lehetett megfigyelni.

Egyes harc-repülőgépek Dél-Angliában nehéz és legnehezebb bombákat dobtak kikötőberendezésekre, csapatátörökre, vasúti pályákra és fegyverkezési üzemekre.

Dél- és Közép-Angliában több repülőteret bombáztak, St. Evalban, Penrhoseban és St. Merrynben hangárokat és szállásokat pusztítottak el telltalálatokkal és a földön álló repülőgépeket semmisítették meg Cardiff kikötőjében a bombatalálatok nyomán heves robbaná-

APOLLO

FILMSZÍNHÁZ

Telefon: 25-00 szám.

Előadások kezdete: Hétköznap d. u. 5, 7 és 9 órakor. Vasárnap: d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor.

Ma utoljára:
PAUL RICHTER, HANSI KNOTECK
főszereplőkkel:

Férfi a gáton

Az égig nyúló havasok, a mámoros erdő, a viharos szenvedélyek filmregénye.
MAGYAR HIRADÓ FOX HIRADÓ

— Ha a magyar kormány teljes mértékben a mostani viszonyokra való tekintettel behívott volna néhány román képviselőt, akkor ezek hivatalos minőségben az ország fóruma és a világ nyíltsága előtt cáfolhatták volna meg a románok által terjesztett rágalmat. (MTI)

kozhatja, amely bajt a túlszűfolt óvóhelyeknek tulajdonítják. Az óvóhelyeken ugyanis gyakran kétszer-háromszor annyi ember zsúfolódik össze, mint amennyi számára férőhely van.

A Tribuna felháborodással számol be arról, hogy az angol lapok képet közölnek, amely azt ábrázolja, amint angol lányok és fiatal emberek egy hatalmas épület romjai előtt lambeszkot járnak. Ez a jelenet mindennél jobban jellemzi az angol cinizmust. Egy másik kép mellé ez van írva: „Szórakozás a légiriadó alatt.“ A kép hiányos öltözékű hölgyek társaságában több angol tisztet ábrázol, akik legújabb németellenes nótát (Szaladji nyúl, szaladji) éneklnek. Ezt a nótát — jegyzi meg a Tribuna — az angolok nyilván saját esetekre találták ki.

Egy sajtókonferencián kérdést intéztek Knox tengerészeti miniszterhez, osztja-e az amerikai lapoknak azt a nézetét, hogy Amerika 14 napon belül háborúba keveredik Japánnal.

Knox erre a kérdésre így válaszolt: — Nem: senki sem tudhatja ezt. Washington, október 10. (Slefani.) Johnson szenátor, az elszigetelődési politika híve, kijelentette, hogy a leghatározottabban ellenzi annak a törvénynek elforrását, amely megtiltja, hogy hitelet engedélyezzenek olyan nemzeteknek, amelyek háborús adósságokkal tartoznak Amerikának. Ezek között van Anglia is. (MTI)

rikai irodák, üzletek csomagolnak és megszűnt az a nagyvonalú kereskedelmi élet, ami Sanghajnak egyik sajátossága volt. Az amerikai konzulátuson éjjel-nappal szervezik a Sanghajban és Kína más városában élő amerikai polgárok hazaszállítását.

A nemzetközi negyedét a kínai városrésztől teljesen elzárták. A főútvonalon drótkadályok és homokzsákok mögött megerősített amerikai csapatok cirkálnak. Olyan a város képe, mintha mindenki költözne. Valószínű, hogy az amerikaiakkal együtt úgyszólván minden fehér ember elhagyja Sanghajt.

sok támadtak, melyek következtében nagy tűz ütött ki.

A tengeren egy körülbelül 4000 tonnás ellenséges kereskedelmi hajót közöpső részén több bombatalálat ért. A hajó lángolóbbant és erősen oldalra dőlvé megállt.

Egy tengeraltjáró elsüllyesztett két felfegyverzett ellenséges kereskedelmi hajót összesen 7000 tonna úrtartalommal.

Az ellenfél szerdán 10 repülőgépet vesztett; ezek közül egyet légvédelmi ágyúk lőttek le.

MEGSZÜNT A CSEH—ZSIDÓ JÓVISZONY

Prága, október 10. (Német TI.) A cseh nemzeti szövetség vezetőjének ama rendelete amely megtiltja a szervezet minden tagjának a zsidókkal való érintkezést, nagy feltűnést keltett a cseh közvéleményben. Ceske Slovo szerint a rendelet véget vet a csehek és a zsidók között fennállott annak a viszonyoknak, amely csak arra volt jó, hogy az utóbbiak megtartsák uralmukat a dolgozó árja nép felett.

Göring lapja felszólítja Jugoszláviát a tengelyhez való csatlakozásra

Berlin, október 10. (MTI) Az Essener Nationalzeitung „Délkelet-Európa és a hármasszövetség“ cím alatt hosszú cikkben foglalkozik Jugoszlávia helyzetével. A lap megállapítja, hogy most adatik meg Jugoszláviának az utolsó lehetőség, hogy megértse az idők szavát és csatlakozzék a tengelyhatalmakhoz. A lap belgrádi tudósítója megállapítja a cikkben, hogy Magyarországon és Bulgáriában jutottak először arra a megállapításra, hogy Európában a fiatal népek ereje erőteljesebb és hatalmasabb lesz, mint a lehangyalt angol birodalomé. Ezt a történelmi gondolatot — fejezi be a lap belgrádi tudósítója a cikket — kell megértenie minden délkelet-európai államnak.

Olasz támadás Aden ellen

Valahol Olaszországban, október 10. Az olasz főhadiszállás 125. közleménye:

Észak-Afrikában ellenséges repülőgépek bombákat dobtak Tobrukra: csekély anyagi káron kívül három halott és hat sebesült volt a veszteség. Egy ellenséges repülőgépet a tengerészeti légharító ütegeink lelőttek.

Kelet-Afrikában osztagaink a Kenyában levő Uar Deglo mellett rajtaütöttek ellenséges erőkön és megfutamították őket.

Egyik légi alakulatunk ellenséges táborhelyeket bombázott a Wajirtól délkeletre fekvő Colobati közelében.

Egy másik alakulat Aden kikötőjében hajókat, raktárakat és egyéb épületeket bombázott.

Ellenséges repülőgépek bombatámadást intéztek Keren, Buna, Decamere, Gura, Mai -s Edaga ellen, de sem emberéletben, sem anyagiakban kárt nem okoztak. Assab bombázása során olaszok és bensülöttek közül két ember meghalt és több ember megsebesült. (MTI.)

Pétain újabb rádiószózata

Vichy, október 10. Petain tábornagy a francia nemzethez üzenetet intézett. Vázolta, miben áll majd Franciaország új rendje. Ez az új rend semmilyen módon sem foglalhatja magában a visszatérést, még álcázva sem, azokhoz a tévedésekhez, amelyek nekünk már olyan sokba kerültek. Az új rend nem lehet szolgáló utánzás a külföldi tapasztalatoknak, vagy kísérleteknek. Az új uralomnak, ha nemzeti kíván lenni, fel kell szabadítania magát a hagyományoknak mondott barátságaitól és ellenségeitől. Az új uralom mindenekelőtt a nemzeti egységet fogja védelmezni, azaz az anyaország és a tengerentúli Franciaország szoros együttműködését. Helyreállítja az igaz nacionalizmusnak becsületét. Tény továbbá, hogy hármilyen is legyen Európa és a világ térképe, a német-francia viszony kérdése, amelyet olyan könnyedén kezeltek a múltban, továbbra is meghatározza a jövő.

Vígshírház mozgó

A szívet-lelket gyönyörködötető, felejthetetlen magyar film:

KELET FELE...

Erdély visszacsatolásáról készült, teljes előadást betöltő történelmi alkotás!
A legújabb világhíradók!

A magyar képviselőház történelmi ülése

A Himnusz hangjai mellett vonultak be az erdélyi képviselők a parlamentbe — Tasnádi Nagy András lelkes beszédben üdvözölte az új képviselőket

Budapest, október 10. Tíz óra után néhány perccel megszólalt a képviselőház csengője, megkezdődött az ünnepi ülés. Az ülésterem telve volt. Zsúfolásig megteltek a karzatok is. Sok magyar ünneplőbe öltözött hölgyet, ünnepi fekete ruhás férfit lehetett látni. Tasnádi Nagy András, a Ház elnöke megkezdte a behívott erdélyi képviselők névsorának olvasását. Putnoky Mór, a képviselőház háznagyja bevezette a terembe Erdély képviselőit, akik sorra elfoglalták helyüket az ülésteremben. Tomboló tapsorkán, lelkes éljenzés fogadta őket. Amikor már valamennyien megérkeztek, az összes képviselők felemelkedtek helyükről és áhitattal elénekelték a Himnuszt.

Tasnádi Nagy András ünnepi beszéde

A Himnusz elhangzása után Tasnádi Nagy András elnök ünnepi beszédet mondott.

— Ünnepi örömmel jelentem a t. Háznak, hogy — amint egyébként látni méltóztatnak — most jelentek meg ülésünkön a visszacsatolt keleti és erdélyi részek képviselői.

— Testvéri szeretettel, szívünk egész melegével köszöntöm őket, nemcsak mint elnöke a Háznak, hanem úgyis, mint tolmácsa azoknak az értekeknek, melyek ebben az ünnepi percben a Ház minden egyes tagját eltölti. (Ugy van!)

— Férfiak jönnék közénk, kiket két évfolyam szenvedései próbáltak meg, kiknek magyar lelke húsz esztendő üldöztesei, igazságtalanságai, gyötrelmei tüzeiben acélosodott, akik megtanultak szenvedni, szenvedések között is helytállani, igénytelenek, saját személyüket illetőleg szerények, egymás iránt áldozatkészek lenni, akik megtanultak lemondani mindenről, csak magyarságukról nem és arról, amit a magyarsággal járó kötelességek előírtak számukra.

— Hálával gondolunk e történelmi órában mindazokra, akik húsz éven át annyi hazaszeretettel, annyi munkával és áldozatkészséggel, annyi hittel és bölcsességgel készítettek elő a mai örömapot. Tisztelettel és kegyelettel emlékezünk a megpróbáltatások korszakának martírjaira. Szívünkhöz öleljük az érkezőket (éljen és taps) s kérjük őket, mindannyiukat, nem magyar ajkú képviselőtársainkat is, legyenek megértő részesei a reánk váró nagy országépítő munkának. (Ugy van!)

— Mert — mint mindannyian tudjuk — nagy, nehéz s komoly munkát kell a most kezdődő új korszakban a Háznak végeznie.

— Az immár harmadszor megnövekedett országot, ennek más és más sors által sújtott részeit és népi rétegeit lelkiileg műveltségileg, jogilag, társadalmilag, gazdaságilag mennél tökéletesebben össze kell csiszolnunk. A visszatért területekkel megnagyobodott nem magyar népcsoportok ügyét észszerűen, igazságosan, megbékéltetően kell rendeznünk, nagy szociális feladatokat kell megoldanunk. (Nagy taps.) A magyar gazda, földműves, munkás sorsát kell javítanunk, nivelláltabb jólétet kell teremtenünk. Roppant felelősség van mindannyiunkon! Jól meg kell gondolnunk, mit teszünk, de emellett vigyáznunk kell arra is, hogy össze ne ütközzünk a ma életének lüktetőbb ritmusával.

— Valamennyiünk jószándéka és lelkes

munkakészsége, a ma érkezők megpróbáltatásai és hazafisága biztosítéka annak, hogy sem megmondolatlanság, sem a tétozások vagy késelelem hibájába nem esünk, hogy egymást megértve, megbecsülve, becsülettel és bátor munkában összefogva jövőképünket mindazt, amit tudatlanság, gyűlölet, mulasztások rajtunk rontottak, s hisszük, megadatik nekünk, hogy erős lesz az ország és boldog a népe. Ezzel a hittel kérem Isten áldását új társainkra s mindnyájunk munkájára. (Hosszú éljenzés és taps.)

Az erdélyiek nevében...

Az erdélyi képviselők nevében Pál Gábor válaszolt a Ház elnökének üdvözlő szavaira.

— A magyar Szent Koronához visszatért keleti és erdélyi részek magyar képviselőinek nevében hálással megköszönöm azokat az üdvözlő szavakat, amelyeket a képviselőház elnöke hozzánk intézett. És ebben az ünnepélyes órában legelső gondolatunk hódolatteljesen száll a Kormányzó Úr Öfömlétsége felé. — mondotta. A gondviselés kegyelme megengedte, hogy országgyűsapító munkáját folytatva, valóra válthassa az ezeréves nagy államközösségbe való visszatérésünket, anélkül, hogy ez a magyar honvédség véráldozatát követelte volna, anélkül, hogy a felszabadító út üszkös romok között vezetett volna.

— Öfömlétsége az erdélyi részek meglátogatásakor, legfőképpen a Székelyföldön, boldogságtól eltelve láthatta azt a szívet, lelket előntő lelkesedést, amelyet az ősi hazába való visszatérésünk és az ő magas látogatása szerzett.

— Ebben a pillanatban testvéri szeretettel gondolunk a menekülők tízezeire, akik most keserves sorban, otthonukat elhagyva vándorolnak. Testvéri szeretettel gondolunk mindazokra, akik a határon túl maradtak és most súlyosabb sorsot viselnek, mint eddig.

— Mély hálánkat nyilvánítjuk a baráti államok vezetői iránt. Hálával vagyunk eltelve továbbá a sok megpróbáltatáson átment Magyarország iránt azokért az anyagi áldozatokért, amelyeket a magyar honvédség fejlesztése érdekében hozott, az összes magyar államférfiaknak, akik a visszatérés előkészítésén fáradoztak.

Pál Gábor rámutatott ezután arra, hogy 1918-ban az erdélyi románok gyulafehérvári gyűlése szabadságot ígért az ottlakó népeknek. Ezt azonban nem adták meg soha, hanem igyekeztek elvenni a magyarság nemzeti öntudatát. Ezt nem sikerült megváltoztatni kínzókkal, súlyos hátrónbüntetésekkel sem elérniük.

— Erdély keleti széléin egy évezredet meghaladó idő óta a székelység állott őrt. — folytatta ezután. — Magyarország 150 évig a Nyugat védőhátyára volt, a székelység pedig egy évezreden át Erdélyé. Örökös harc ritkította sorainkat. Nem lehet nép a világon, amelynek multja több szenvedéssel volna tele, mint a székelyeké.

— Húsz évvel ezelőtt megjósolták, hogy két évtized múlva nem leszünk Erdély keleti részén. De itt vagyunk. Leszegenyedve és meggyőltörve, de azzal a halálos elszántsággal is, hogy többé nem juthatunk rabszolgasorba. Ez a nép, amely ezt a gyötrelmet kiállotta, halálosan el van szánva arra, hogy inkább az utolsó szálig elpusztul, semhogy még egyszer megérje azt, amit a két évtized alatt. (Nagy taps az egész Házban.)

— Az új határ átmenetileg gazdasági nehézségeket is okoz. De nincs az a nélkülözés, az a szenvedés, vagy nehézség, amelyet türelemmel ne viselnénk azért, hogy az ősi magyar hazához tartozunk.

— Ünnepélyesen kérünk mindenkit, hogy azt a nehézséget, amely a mi életünkben jelentkezni fog, senki se használja fel elégedetlenség szítására és a kormányzat gondjainak megnövelésére.

— A visszacsatolt részek képviselőiben szász testvéreink is itt ülnek közöttünk. Közös kisebbségi problémáinkat a legteljesebb testvéri egyetértésben beszéljük meg velük. Őket üdvözljük, munkásságukat szeretettel várjuk.

— Amikor a bukaresti parlamentben

legfőbb sérelmeinket soroltuk fel, a románok mindig azt kiáltották felénk: menjenek Budapestre. Hát eljöttünk! Eljöttünk, de csak akkor, amikor az a föld is visszajött, amelyen éltünk és annyi küzdelmet folytattunk. Sok keserűséget okoztak nekünk, de azért nem vezet bennünket a bosszú érzése.

— Honvédségünkben bizva, bizalommal fordulhatunk az Egek Urához, hogy a székely himnusz szavai szerint: Ne hagyj többé sohasem elveszni Erdélyt. Isten!

Óriási taps és éljenzés fogadta Pál Gábor beszédét.

A kultuszminiszter az érdemekről

Szünet után a Ferenc József Tudományegyetem Kolozsvárra való áthelyezéséről és a szegedi Horthy Miklós Tudományegyetem felállításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Szabó Gusztáv egyetemi tanár, előadó ismertette a javaslatot. Az előadói beszéd után Hóman Bálint kultuszminiszter szólalt fel és többek között ezeket mondotta:

— A kolozsvári egyetemet 1872-ben alapította a magyar állam.

— Ezt az egyetemet, ezt a felszerelést, ezt a magas szellemi színvonalat találta Kolozsvárott a román uralom a világháború után. Húsz évvel ezelőtt elvették, ami a miénk volt. Most húsz év után elvitték, ami még ott volt.

Rajniš Ferenc: Csak a tudományt nem vitték el, mert az nem volt a birtokukban!

Hóman Bálint: Gondoskodtunk arról, hogy a tanítást már ebben a tanévben megkezdjük, illetőleg folytassuk.

— A magyar tudomány első központja Budapest, de mellette egyenrangú központ századok óta Kolozsvár. Minden az állam, a társadalom, a közületek részéről ma minden erőfeszítésnek, minden anyagi áldozatnak Erdély felé kell áramlania.

— Szeged új egyetemet kap, a Horthy Miklós Tudományegyetemet. A szegedi egyetemen nem lesz jogi oktatás. Pécsen nem lesz bölcsészeti kar, a debreceni egyetemen megmarad a középiskolai tanárképzés, a bölcsészeti kar, a matematikai és természettudományi kar. Ezzel a megoldással honorálni kívántuk a hagyományokat. Debrecenben elsősorban a református lelkész és tanárképzést és elsősorban a szellemi tudományok terén működő középiskolai tanárképzést tartjuk fontosnak. Pécsen szintén a régi hagyományoknak megfelelően a jogi oktatást kívánjuk fejleszteni a kar megerősítésével. Szegeden a természettudományi oktatást, a természettudományi tanárképzést kívánjuk tökéletesebbé tenni.

— Mindez az illető városok polgársága és a szomszédos területek lakossága körében bizonyos izgalmat váltott ki: az egyetemek ezáltal megcsönkulnak. Nincs szó

A Székelyföldön lelkesen ünneplik a kormányzói párt

Csikszereda, október 10. Kormányzó Urunk és Főmlétsége hitvese az éjszakai Tusnádfürdőn töltötte, majd Csikszeredára utazott.

A csikszeredai állomáson Székelyföld népe hódolattal és mélyszéges szeretettel fogadta a kormányzói különvonatot. Először a Csikszeredai kerületi főesperes, majd Adorján Ferenc esikméltóságú gazda üdvözölte Kormányzó Urunkat.

— Itt állunk Főmlétségtok előtt, — mondotta a székely — tiszta szívvel, szenvedésektől barázdás arccal. A ti tiszta szemekből olvassuk le a vezér és népe boldog egyetakarását... Felrepülünk, ha kell, a csillagokig s behatolunk a magyar föld mélyébe, hogy betöltsük a magyar munka diéségével... A jó Isten éltesse soká Kormányzó Urunkat, a mi édesapánkat és édesanyánkat, a Főmlétségu Asszonyt.

Ezután Csikszomyőra hajtattott Magyarországi kormányzója, ahol megtekintette az ezer székely leány napjának ünnepeit. Zárt katonasorban, világháborús tartalékos tisztjelk vezetésével 1700

megcsönkítésről. Az egyetemek működésének sikerét nem a karok száma határozza meg. Sokkal fontosabb, hogy a meglévő karok teljesek legyenek és nem csönkák és hogy az oktatás alapos legyen bennük.

— A kolozsvári egyetem a magyar tudomány végvára lesz, amely tanáraival és ifjúságával központja kell hogy legyen az erdélyi szellemi életnek.

— Elismeréssel kell szólanom a jogakadémiák városairól is, akárcsak az egyetemi városokról. Nagy hagyományok fenntartói voltak, de öt egyetem, négy egyetem jogi oktatása mellett jogakadémiákra ma már nincs szükség. Ezért már régebben felmerült a jogakadémiák megszüntetésének gondolata.

— Az értelmiségi túlermelés alábbhagyott. Innen az országgyűlés házából intések felszólítást a magyar fiatalsághoz, hogy a pályaválasztásban ne a pillanatnyi konjunkturához igazodjék. Menjenek oda, ahol hiány van, és ne igyekezzenek azokra a pályákra, amelyek ma időlegesen talán gyümölcsözőbbnek látszanak.

Végül az egyetemi tanárokról szólva megállapította, hogy az egyetemi tanárnak tanulnia kell, tudományának dolgozania kell és publikálnia kell. Kijelentette, hogy a felső tudományt osztálykülönbség nélkül mindenki elsajátíthatja, e tekintetben semmiféle korlátozást nem állítanak fel.

A miniszter így fejezte be egyórás felszólalását:

— Áldozatot kérünk mindenkitől, hogy ez a mű: a Ferenc József Tudományegyetem újjászervezése tökéletes legyen és jövőre keleti szellemi végvárnak lehessen.

Balogh Artur kolozsvári egyetemi tanár, erdélyi képviselő a következőket mondta:

— Ez a javaslat történelmi jelentőségű. A trianoni béke után a kolozsvári egyetemnek el kellett hagynia a helyét, idegen uralom alá került ottani felsőoktatásunk. Tudományos működésünk szabadsága teljesen megszűnt. Az isteni Gondviselés nem vette le rólk a szemét, azért, hogy bölcs, céltudatos és körültekintő volt a magyar államvezetés, amely tudta, hogy mit lehet tenni, mikor és hogyan lehet tenni, amely tisztában volt azzal: hogyan lehet minél kevesebb kockázattal és áldozattal minél nagyobb eredményt elérni.

Lehetővé vált a visszatérés azzal, hogy ott volt egy nép, amely tudott tűrni és szenvedni, mindent vállalni, de egyet nem volt hajlandó: elhagyni magyar mivoltát.

— Amikor hálás köszönetet mondunk elsősorban az isteni Gondviselésnek. — ugyanakkor arra kérjük a Mindenhatót, hogy sohasse szűnjék meg ezen a területen a szabad magyar élet, amiről csak egyetlen magyar ember él a földön.

Matolcsy Tamás az egyetemi orvosképzés mai rendszerének hibáiról beszélt.

Somogyi Ferenc annak jelentőségét méltatta, hogy a kolozsvári egyetem most visszakerült ősi fészékébe.

Vásáry István, volt debreceni polgármester, a kisgazdapárt tagja azokat az indokokat sorolta fel, amelyek a debreceni egyetem teljességében való fenntartása mellett szólnak.

Az ülés két óra előtt ért véget.

HUNGÁRIA

Filmszínház

Ma is csak felnőtteknek:

Asszony az örvényben

a titkos, rejtélyes párisi történet ERICH VON STROHIEM utóérhetetlen alakításával.

Előadások: d. u. 5, 7, 9 órakor.

Híradó

a legfrissebb eseményekkel!

D. dr. Révész Imre mondja Budapestben a Károli Gáspár emlékbeszédét

D. dr. Révész Imre, a tiszántúli református egyházkerület püspöke csütörtökön Budapestre utazott. A püspök budapesti tartózkodása ideje alatt részt vesz a bibliafordító Károli Gáspár emlékünnepeken, amelyen az ünnepi beszédet fogja mondani.

A DEBRECENI TÁBLAELNÖK NAGYVÁRADON

Nagyvárad, október 10. Dr. Oláh Lajos debreceni kir. ítélőtáblai elnök, az igazságügyminiszter megbízásából Nagyváradra érkezett az igazságügyi hivatalok és intézmények meglátogatására.

Istállótüz a Mikepércsi-úton

Csütörtökön délután háromnegyed hétkor Vékony Gyula nyugdíjas vasutas Mikepércsi-úti istállóiban tüzet ütött ki. A tüzet valószínűleg az egyik jószág által levert petróleum istállólámpa okozta. A meggyulladt alomszalmát azonban sikerült még a tűzoltók megérkezése előtt majdnem teljesen eloltani, úgyhogy a megérkező vitéz Csaba László gyakornok már csak a tűz kitérő eloltását vizsgálta felül. A kár azonban így is elég nagy. Két csikó és egy ló valószínűleg belepusztult a súlyos égési sebekbe. Egy negyedik ló csak könnyebben sérült meg. Az állatok megdöglése esetén a kár körülbelül 2000 pengő fog kitenni.

KÖNYVES-TÓTH ERZSI ÉRDEKES JUBILEUMA

Könyves-Tóth Erzs, a Nemzeti Színház kiváló művésznője, aki a debreceni színházlatogató közönségnek is kedvence volt, érdekes jubileumot ünnepel a napokban. A neves művésznő az utóbbi napokban a vidéket járja és párnapos budapesti tartózkodása után a jövő héten Miskolcra utazik, ahol vitéz Bánky Róberttel és Bánky Elemérrrel a Feketeszárú cseresznyében lép fel és pedig ebben a darabban szívtövedékszer. Ugyanis eddig ötvényszer játszott a darab főszerepét Debrecenben, ugyanígy Szegeden, negyvenszer tavaly a Felvidéken és kilencszer legutóbbi vidéki vendégszerelési alkalmából. Könyves-Tóth Erzs minden egyes vidéki állomáson nagy sikert aratott s Miskolcra már előre készül a jubileum méltó megünneplésére.

További fejlődési lehetőségeket tárnak fel a magyar-német megegyezések

Budapest, október 10. (MTI) Az 1940. évi augusztusban Berlinben gróf Teleki Mihály földmivélségi miniszter és R. Walter Darré birodalmi közlekedési miniszter között a magyar-német mezőgazdasági együttműködés tárgyában történt megbeszélések értelmében 1940 szeptember 24. és 28., valamint 1940 október 7. és 9. között a magyar és német kormányok képviselői között tárgyalások folytak. A tárgyalások célja az volt, hogy a két ország szoros tudományos és gyakorlati együttműködésének kérdését a mezőgazdaság terén kimélyítsék és eredményeit részleteiben is megállapítsák. A tárgyalások a következő körökben vezettek eredményre:

A tudományos és gyakorlati tapasztalatok kicserélése, vetőmagok, édes csillagfürt, fűmagvak, olajos magvak, gyógy- és fűszernövény, továbbá gyümölcs, vágó, igás és haszonállat lovak, végül baromfi- és tojásgazdálkodás.

A tárgyalások, amelyeket a hagyományos baráti szellem hatott át, tekintettel voltak mindkét állam közgazdasági érdekeire. Németország már a múltban is Magyarország agrárterményeinek legnagyobb felvásárlója volt. Ezért az ezúttal létrejött megegyezések a két ország gazdasági kapcsolatait számárak még további fejlődési lehetőségeket tárnak fel. A megegyezések nyugodt és zavartalan munkalehetőséget biztosítanak hosszabb időre a magyar mezőgazdaság részére. Ezúttal gondja lesz a megegyezés folytán Magyarországnak arra, hogy Európa gazdasági nagy terében megvalósítandó gazdasági kérdések megoldásában együttműködjen.

A nyulasi megálló közelében halálra gázolt a vonat egy ismeretlen férfit

Csütörtökön, a kora délutáni órákban borzalmas szerencsétlenség történt a Debrecen—hajdúböszörményi vasútvonalon, a nyulasi megálló közelében. Hajdúböszörmény felé haladó szerelvény alá eddig ismeretlen módon alakított egy ötven év körüli férfi. A vonat vezetője nem tudta megakadályozni a szerencsétlenséget és a mozdony kerekei valósággal szétlépték a szerencsétlen embert.

A megdöbbentő vasúti gázolárról azonnal értesítették a csendőrséget, ahonnan egy járőrt küldtek ki a szerencsétlenség színhelyére. A csendőrök átkutatták a szörnyet-

halt ember ruházatát, de abban semmi okmányt, vagy az elhunyt személyére vonatkozó bizonyítékot nem találtak.

A borzalmas vasúti gázolárról a csendőrség jelentést tett az ügyészségnek és a vizsgálóbírósnak is, ahonnan szintén kiszálltak helyszíni szemlélő. A helyszíni eljárás lefolytatása után intézkedés történt a szerencsétlen ember szétdarabolt testének elszállítása iránt.

Széleskörű nyomozás fogja egyébként ezután kideríteni, hogy a halálos gázolás véletlen szerencsétlenség következménye-e, vagy pedig öngyilkosság történt?

A zöldmező gazdálkodás továbbfejlesztése

Budapest, október 10. A földmivélségi minisztérium a következő gazdasági évben is folytatja a rétek és legelők javítására, a zöldmező-gazdálkodás fejlesztésére irányuló akciót. A társulati, közbirtokossági, közszéki legelők, továbbá az 500 holdnál nem nagyobb birtokon gazdálkodó zöldmezőszövetségi gazdák tulajdonában lévő rétek és legelők grepszítésére mintegy 30 százalékos árkedvezményrel vetőmagot oszt ki a földmivélségi minisztérium által megbízott Országos Zöldmező Szövetség. A legeltetési társulati, közbirtokossági és közszéki igényüket az illetékes vm. gazdasági felügyelőség, az említett gazdálkodók pedig az illetékes zöldmező-alkulturnál jelentéské. Az Országos Zöldmező Szövetség elsősorban még tanfo-

lyamat nem végzett zöldmező-alkulturnál, társulati és közbirtokossági közegek, községi képviselőtestületi tagok és rét- vagy legelőterülettel rendelkező kisgazdák részére zöldmezőgazdasági, 8-napos tanfolyamokat rendeznek. A tanfolyamok után folytatódatosan 4-napos pásztorkepző-tanfolyamokat tartanak.

Terve van véve 10-napos rét- és legelőgazdasági, elsőfokú tanfolyamok tartása is. Az összes felsorolt tanfolyamok ingyenesek s a résztvevők ingyen lakásban és ellátásban részesülnek. Az Országos Zöldmező Szövetség legelőversenyeket is rendez. A verseny nyertes legelő-területi eszközöket, okleveleket stb. nyerhetnek. Az újabb visszacsatolt területeken legelőversenyeket egyelőre még nem rendeznek. (MTI)

Leszédült a fáról és meghalt egy 16 éves fiú, akit a gazdája súlyosan megvert

Súlyos testisértséssel vádolta a királyi ügyészség Szőke-Spitz Ferenc debreceni gazdálkodót, aki a vádirat szerint a nyáron egy ízben súlyosan megverte Földi Sándor nevű tizenhat éves gazdasági cselédjét. Földi köszöntötte gazdáját, aki azonban a köszönést állítólag gunynak vette és ezért felragadt egy fahuszángot és azzal úgy megverte Földi Mihályt, hogy a tizenhat éves fiú több külső sérülés mellett koponyacsont repedést is kapott, amivel három héten keresztül súlyos betegen fektült.

Sérüléséből azonban mégis csak felépült Földi Sándor, az ütlegelés azonban nyomott hagyott rajta. Hoz-

zártartozóinak sokat panaszkodott, hogy időnként szédül és ilyenkor elborul előtte a világ.

Egy alkalommal Földi Sándor az erdőn vadkörtézett s felmászott egy fára. Fenn a fán hirtelen megszédült és lazuhant olyan szerencsétlenül, hogy nemsokára meg is halt. Az ügyben így súlyosabb jelentőséget nyert a korábbi ütlegelés elbírálása és ezért dr. Jankovich Jenő egyesbíró úgy határozott, hogy az ügyben orvosokkért kihallgatása szükséges s ugyanakkor az egész ügyet áttette a törvényszék a büntető tanács hatáskörébe és intézkedési jogkörébe. Így az ügyet egyelőre elnapolták.

Diszközgyűlést tartott a Református Tanítótestület az erdélyi részek visszatérésének öröme

A mai ember állandó rohanásban, izgalom között él. A legmegrázóbb esemény sem tud párórás lelkesedésnél, érdeklődésnél többet kiváltani belőle. Van azonban estek, amelyek annyira kiemelkednek jelentőségükben az élet folyásából, hogy soha el nem múló benyomást hagynak az emberek lelkében. A mi küzdelmes magyar életünkben ilyen volt Erdély egyrészt, székely testvéreinknek visszatérése.

Már több mint egy hónapja, hogy Bécsben részben helyesbítették Trianon egyik igazságtalanságát s még most is vannak emberek, akik összegyűlve meghatott hangon tudnak hálát adni az Egék Urának azért a boldogságot, amelyben az Ő kegyelme részesített minket.

Csütörtökön délután négy órakor diszközgyűlést tartott a Református Tanítótestület az egyházi tanácsteremben. Mitűn az összegyűlt több mint száz tanító és tanítónő elénekelt a kilencvenedik zsoltárt, Molnár Ferenc iskolaszéki elnök, református lelkész mondott imát. A Himnusz eléneklése után Szendy István, a Tanítótestület elnöke mondott megemlékezést Erdély visszatérésének öröme. Beszéde elején kifejezésre juttatta, hogy hálának elsősorban a Kormányzó Urat illeti. Áldja meg az Isten bölcs vezetéséért és szerető gondosságáért. Hála illeti meg ezenkívül az olasz és német nép nagy

vezéreit, Mussolinit és Hitlert, valamint a magyar kormányfőfiakat. Erdéllyel Nagymagyarország egyik legértékesebb része került vissza. A történelemben nagy szerencsénk volt, hogy országunk két egymáshoz szorosan, elválaszthatatlanul kapcsolódó de külön, független életre is képes részből állott. Ha az egyik országrészt valami csapás, ellenséges megszállás sújtotta, a másik rész fokozott erővel sietett segítségére. Erdély ősi magyarsága, magyar szelleme sokszor támogatta a török és Habsburg elnyomás alatt görnyedő országot. Erdély jelentőségét mint Nyugat keleti védőbástyáját a rómaiakon kívül csak a magyarok ismerték fel. A honfoglaláskor Tótény és Gyula vezérek meghódítva az ott gyéren előforduló szlávokat. Megszerezték azt az országrészt, és ezzel alapját vetették a nyugati keresztény kultúra legkeletibb örökének. A románok csak századokkal később szivárogtak be bocsorban, kecskét terelgetve, minden szellemi műveltséget nélkülözve. Ami kultúránk van, azt mind tőlünk kapták. Mi cserébe ezekért Hóra és Kloska lázadását, 48-as mérszárlásokat, testvéreink 20 éves sanyargatását kaptuk!

— Bécsben igazságot osztottak. Örömmel azonban örömet vegyül, ha oláhoknál maradt 600.000 testvérünk gondolkunk! Bizzunk Istenben, hogy ha mi is igyekszünk, akkor ez is meg változni!

A diszközgyűlés ezzel a beszéddel be is fejeződött s 5 perc után folyó ügyek tárgyalására tértek. Ennek során megbeszélésre került a Csapó-utcai református egyházrész beadványa a Tanítótestület elnökségéhez, amelyben kérték, hogy a megüresedett állásokba fiatal tanítók kerüljenek. Ez akkor valószínűleg meg, ha Debrecen külön egyházmegye lesz. Továbbá kérték, hogy a miniszteri rendelet értelmében a mezőgazdasági népiskolákban megnyitott VII. és VIII. osztályok növendékeihez a felekezetek arányában oszszanak be tanítókat.

A tavaszi hónapokban rendezendő iskola napokkal kapcsolatban a közgyűlés részletes programot küld a presbitériumnak. Ezenkívül elhatározták, hogy valamelyik erdélyi városnak, Zilahnak, vagy Marosvásárhelynek nemzeti színű zászlót fognak küldeni. A zászló elkészítését dr. U. Sallay Lajosnéra és egy hölgybizottságra bízták.

A gyűlés végén gyűjtést rendeztek a tanítók Erdély segélyezésére, ami igen szép eredménnyel zárult.

Táviratok

Tisztult a helyzet a kormány-pártban

Budapest, október 10. A Magyar Élet Pártjában vitéz Imrédy Béla és vitéz Jaross Andor kilépése után olyan jelek mutatkoztak, amelyek miatt a párt vezetősége egyes képviselőket felszólított: hajlandók-e magukat feltétlenül alávetni a pártfegyelemnek. Ezek a felszólítólevelek október 6.-án kerültek szűköldre.

Csütörtökön a délutáni órákban végleges kialakult a kormánypártból Imrédy Béla s Jaross Andor után kiléptek névsora. Ez a névsor a következő: Nagy László, Mester Miklós, Kunder Antal, Oláh György, Börcs János, gróf Károlyi Viktor, Horváth Ferenc, Németh Andor, Incze Antal, Piukovics József, Fűssy Kálmán, Zsidó Sándor, Pintér Béla és Papp Mihály.

Az elégedetlenkedők kiválása után tehát most már a kormánypárt vezetősége tisztán látja a helyzetet. A párt ismét teljes egységgel és fegyvellemmel sorakozik a kormány nagy reformtervvel mögé, amelyeknek megvalósítása a legközelebbi jövő feladata.

A KORMÁNYZÓ JELENLÉTÉBEN NYITJÁK MEG A KOLOZSVÁRI EGYETEMET

Kolozsvár, október 10. Október 19.-én országos ünnepség színhelye lesz Kolozsvár: húsz év után ezen a napon nyitja meg ismét kapuit a Ferenc József Tudományegyetem, amely a megszállás nehéz éve alatt Szeged vendégszeretettel élvezte. A megnyitó ünnepségen jelen lesz vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó. Ott lesz Hóman Bálint kultuszminiszter, képviseltetni fogja magát az ország többi egyeteme és jelen lesznek az ország tudományos és politikai életének vezetői is. Hóman miniszter meghívására jelezte meg jelenését a német kultuszminiszter is.

ANGLIA SZAKIT BUKARESTTEL

London, október 10. (NST.) Sir Reginald Hoare bukaresti angol követ szerdán megbeszélést folytatott a román külügyminiszterrel.

Mint illetékes londoni helyen közlik, a megbeszélés „teljesen negatív” eredményű volt. Bukaresti angol körökben azt hiszik, hogy küszölon áll a diplomáciai viszony megszakítása Anglia és Románia között.

POLITIKAI KÖZKEGYELEM

Budapest, október 10. Budapesti Közönlöny csütörtökön megjelent rendkívüli kiadása a Kormányzó legfelsőbb elhatározását közli, amely szerint Magyarország és a szlovák köztársaság közötti jószomszédi viszony értelmében politikai bűntetteseknek nyújtandó közkegyelem tárgyában október 1.-én létesített megállapodással összhangba és annak keretei között közkegyelmet kíván gyakorolni. A legfelsőbb elhatározás ezután felsorolja azokat a kategóriákat, amelyek a közkegyelemmel foglalkoznak és végül felhívja az illetékes minisztereket, hogy a végrehajtáshoz szükséges intézkedéseket sürgősen tegyék meg. (MTI.)

Günther berlini professzor DEBRECENBEN

Nagyszerű előadás a Déri Múzeumban

Günther berlini egyetemi tanár szerdán Debrecenbe érkezett, a vasútnál lelkes fogadtatásban volt része. A debreceni úrihölgyek nevében Sallay Mira virágcsokrot adott át neki. Este a kitűnő német vendég tiszteletére vacsora volt a Bikában, amelyen megjelent Lossonczy István főispán, Mitrovics Gyula rector magnificus, Hüttl Tivadar prorektor, vitéz Lépes győző ny. ezredes a Vitézi Szék képviselőjében, több egyetemi tanár, lelkes hölgykoszorú és még számosan. A vacsora során dr. Kovács Andor egyetemi tanár német nyelvű felköszöntőben üdvözölte a berlini vendéget, rámutatván arra, hogy a magyar közvéleménynek különös öröme szolgálni épp e napokban, amikor még a belvederei döntés hatása alatt vagyunk, üdvözölhetni egy német kitűnőséget, aki láthatja, hogy a magyar nép milyen hálával van a III. birodalom és annak vezéré iránt. Ellentétben a belvederei döntésnél szerepelt másik peres féllel, amelyik a hírhedt Titulescu kezdeményezésére épp most alakít Angolországban egy német ellenes kormányt és így Románia két vasat tart a tűzben. Az ily balkáni levantínizmus a magyar lovagiassággal sohasem fért össze és ez a lovagiasság az, amely bennünket 1.000 éven át annyi veszély között is megtartott e földön.

A felköszöntőt nagy tetszés fogadta. Csütörtökön délelőtt dr. Günther prof. megtekintette a várost és a Hortobágyot, délután pedig a Déri Múzeumban tartott nagy közönség előtt pompás előadást a tehetségkiválasztásról. Az előadás lényege az volt, hogy a tehetségkiválasztás és a hivatászelektió az állam és az egyén érdekében feltétlenül szükséges, viszont ennek előfeltétele a szobajöhethető fiatalok megvizsgálása. Beszéde végén Günther prof. reflektált az egész ünnepekre rendezője: Kovács Andor egyet. tanár említett felköszöntőjére és azt hangsúlyozta, hogy a magyar nemzetnek Délkelet-Európában minden esetre a legelső szerephez van jussa és a német birodalom a magyar nemzet baráti hűségét, habár most a birodalom a nagy háború problémája által le is van foglalva, okvetlenül hasonló bajtársi szeretettel fogja a jövőben méltatni és tetteiben is kifejezésre juttatni.

Debrecen közönsége hálás tapsal szönte meg a német kitűnőség magyarbarát érzelmét.

Amikor a verekedés minden résztvevője MEGSEBESÜL

Véres kocsmai szurkálás, amely a másik utcában ér véget

Nem mindennapi szurkálásokkal tarkított verekedés történt a napokban Nyiregyháza, mely százezreket eredményel zárult, amennyiben valamennyi résztvevőt az eset után kórházi ápolás alá kellett venni.

Az esti órákban Kovács László és Varga Áron betért az egyik kocsmába. Benn találkoztak két másik mulatozóval, Gulyás Lajos borbélyal és Pilinszky Pál szabóval, akik már eléggé „magas hangulathat” voltak. Így történt azután meg, hogy rövid iszogatás után valami eddig ki nem derített dolgon összevesztek. Ebből aztán nagy verekedés támadt, melynek részleteit ezeideig még nem sikerült pontosan megállapítani a vallomások különbözősége miatt. Az egész valószínűleg úgy kezdődött, hogy Gulyás Pilinszkyvel belekötött Kovácsba és bicskáját hirtelen előlra annak nyakába és vállába szúrta.

A sebesült kétségbeesve rohant ki a kocsmából, végig az utcán segítség után kiáltva, Gulyás pedig utána. A kiabálásra előkerülő Varga Áron is, aki kevésel előbb távozott el a kocsmából és segítségére sietett barátjának. Erre Gulyás öt is megszúrta, sőt elestében valakitől rugást is kapott a szemén. Ennek ellenére mind a négyen tovább folytatták a hadakozást, mígnem az egyik mozból rendőr érkezett és szétválasztotta őket. Ekkorra azonban már mindnégyen sebet kaptak, úgyhogy kórházba kellett őket szállítani.

Kihallgatásukkor teljesen ellentétes vallomásokot tettek. Gulyás többek között azt állítja, hogy önvédlemből szurkálta meg Kovácsot, mert az fel akarta metszeni a hasát, de ő megelőzte. Kovács természetesen erről semmit sem tud. A rendőrség erélyes vizsgálatot indított meg a véres verekedés részleteinek tisztázása céljából.

Olasz tengeralattjáró diadalmas párbaja egy angol „repülőerőddel”

Izgalmas és halálosan komoly párbaj játszódott le nyílt tengeren a Medusa kis olasz tengeralattjáró és a Sunderland nevű nagy angol hidroplán között. A párbaj az olasz tengeralattjáró megsemmisítő győzelmével végződött.

A Sunderland az angol légi haderő egyik büszkesége volt. Ebből a típusból a háború elején 8—9 állt Anglia rendelkezésére. A Sunderland feladata elsősorban az olasz tengeralattjárók felkutatása és megsemmisítése volt. Erre a lehető leg gondosabban felszerelték. A gép üresen 12 tonnát nyomott, teljes terheléssel azonban elérte a 23 tonnát is. Nemszak géppuskákat vitt magával, mint más harci repülőgépek, hanem egy nagyobb kaliberű ágyút is, melyet elől egy forgatható toronyban helyeztek el, s ezenkívül két kisebb kaliberű Vickers-ágyút. A repülőgép fontosabb részeit páncélzat védte. Az angolok nagyon büszkék voltak erre a típusra és „flying fortress” (repülőerőd) néven emlegették. Kilenc óráig tudott a levegőben tartózkodni s átlagos sebessége 330 km. volt.

A Medusa nevű kis olasz tengeralattjáró amely éppen kis tonnatartalma miatt csak a partvidék körül teljesít őrszolgálatot, pár nappal ezelőtt ködös időben, rossz látási viszonyok között indult szokásos ellenőrző körútra. A kis olasz tengeralattjáró egész fegyverzete hat 533 mm. kaliberű torpedócsőből, egy 102 mm. kaliberű ágyúból és két léghárító golyó-

szóróból áll. Felszíni sebessége 14 csomó, alámerülve a tenger színe alatt 8 csomó.

A Medusa a tenger színén cirkált, amikor a felhők közül hirtelen előbukkant a zsákmányra vadászó hatalmas angol vízi-repülőgép, a Sunderland. Motorjait alig működtette, hogy minél észrevétlenebbül közelíthesse meg kiszemelt áldozatát. Csaknem a víz színéig ereszkedett és hirtelen olyan közel ért az olasz tengeralattjáróhoz, hogy annak már nem is volt ideje az alámerülésre. Mindenesetre meg lehetett volna ezt próbálni, de a Medusa parancsnoka villámgyors elhatározással úgy döntött, hogy a támadásra ellentámadással vág vissza.

A drámai párbaj percek alatt játszódott le. Az angol „repülőerőd” ledobta első bombáját, ez azonban nem talált célba: a tengeralattjáró mellett hullott a tengerbe. A „repülőerőd” most egyenesen a tengeralattjáró fölé repült. Négy motorjának zúgása összevegyült a bombák robbanásával és a Medusa golyószóróinak dobpergészerű kattogásával. Olyan alacsonyán szállt, hogy csaknem súrolta a tengeralattjárót, majd amikor elzúgott a tengeralattjáró legénységének feje fölé, meg akart fordulni, hogy ismét közvetlen közelből támadjon. De a fordulat pillanatában a Medusa géppuskáinak golyózápora eltalálta, még pedig alulról, ott ahova már nem helyeztek védőpáncélzatot. A golyók behatoltak a pilótafülkébe és nyílván halálosan megsebesítették az offensz-

ges gép vezetőjét. Az angol repülőgép megingott, s meredek ugrást tett a levegőben, majd oldalra fordult, aztán belezuhant a tengerbe. A zuhanás nyomán vízszlop csapott fel a magasba, de pár pillanat múlva a hullámok elsimultak. Az angol léghaderő szegényebb lett egy büszke „repülőerőddel”. A Medusa pedig folytatta ellenőrző útját Itália partjai mentén.

**FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ**

Debreceni uriaszony öngyilkossági kísérlete egy budapesti szállodában

Budapestről jelentik: Szerdán este a Nap-utcában lévő Viktória-szálló egyik szobájában eszméletlenül találták Fábrián Lászlóné 30 éves debreceni uriaszonyt, aki kedden érkezett Budapestre és a szállóban vett ki szobát. Súlyos állapot-

ban vitték a Rókus-kórházba, ahol a debreceni uriaszony az esti órákban magához tért. Elmondotta a kihallgatást végző rendőröknek, hogy 40 szevenáttaléttával megmérgezte magát, mert nem látta értelmét az életnek.

Több kisebb közmunkát ad vállalatba a hétfői kisgyűlés

Debrecen város törvényhatósági kisgyűlése október 14.-én, hétfőn délután fél 6 órai kezdettel ülést tart a város háza kistanácstermében. A kisgyűlés összehívását több, kisebb közmunkának sürgős vállalata adása tette szükségessé.

Tárgyalni fogják ezen a gyűlésen a vághidél mérlegház építési munkálatainak, a mérleg szállításának, valamint a nagyerdői új faraktár területén építendő erdőhivatal és erdőőri lakás építési munkálatainak vállalata adását. Ugyanekkor adják vállalata a hortobágyi csendőrlaktanya, a Kadarcs csárda, a méntelep és a látóképi csárda javítási, a Bethlen

Gábor tér, a tűzoltólaktanya udvarának burkolási munkálatait.

A kisgyűlés dönt a guthi erdőben levő községi iskola részére gazdasági gyakorlóterként egy hold 600 négyszögöl föld ingyenes átengedése, valamint a Debreceni Társulati Kereskedő Tanonciskola kedvezményes fürdőjegy kérelme tárgyában.

Ugyancsak ezen a kisgyűlésen határoznak a Huszár Gál-utcai „Kónya” elnevezésű sorompóház lebontása és átépítése, és a Kövesdy-féle árvalartó alapítvány jövedelméből beszerzendő ruházat szállításának vállalata adása ügyében.

Egy piaci ellenőr bravuros fogása a Rákóczi-piacon

Rovottmúltú zsebmetszőt tett ártalmatlan ná „munkája” közben Szabó István, akinek már ez a harmadik fogása

Veszedelemes zsebmetszőtől szabadította meg Debrecen piaci vásárlóközönségét Szabó István piaci ellenőr.

Napokkal ezelőtt arra tette őt figyelmessé egy vásárló uriaszony a piacon, hogy egy gyanús külsejű férfi állandóan nyomában settenkedik és lökdösődik, ahol nagyobb vevőcsoporthoz van. Majd távolabbról meg is mutatta a férfit, akit Szabó István megfigyelt. Az ellenőr észrevette, hogy az naponta mindig a piac körül ólálkodik, mégpedig más-más öltözetben. Ekkor még nem lehetett semmi olyat észrevenni viselkedésében, melyért nyilván gyanuba lehetett volna fogni.

Csütörtökön azután munkába állott, de nyomban rajta is vesztett. Ungváry Józsefné, Nagyszalonta-utca 8. szám alatti lakost szemelte ki áldozatul. Már majdnem végrehajtotta a zsebmetszést, mikor Szabó József, kinek éber szeme nem kerülte el a gyanús férfit, hirtelen otter-

mett és felszólította, hogy kövesse őt a legközelebbi rendőrig.

A zsebmetsző ekkor kéréllőre fogta a dolgot és „pompás” ajánlattal akarta más belátásra bírni az ellenőrt. Azt monddta, hogy ha szabadon engedi, akkor több zsebmetszést ad kezére, akik szintén itt a piacon működnek. Szabó István azonban nem űlt fel a cselnek, aminek az lett a következménye, hogy a zsebmetsző menthetetlenül a rendőrségre került.

Itt kiderült, hogy Raffael Gyulának hívják, rovottmúltú csavargó, akit már többször büntettek zsebmetszés, lemezdobálás és más hasonló bűntények miatt. Zsebeiben pénz is találtak, melynek eredetéről nem tudott felvilágosítást adni. A rendőrség központi ügyeletén őrizetbe vették a rovottmúltú zsebmetszőt. Itt említjük meg, hogy Szabó Istvánnak ez már harmadik esete a közelmúltban. Feltétlenül dícséretére válik, hogy kötelességén túl ügyel a vásárlók biztonságára is.

Áruejelrejtéssel vádol tíz asszony egy püspökladányi hentest

Tíz püspökladányi asszony aláírásával ellátva feljelentés érkezett a múltnap a csendőrség útján a debreceni királyi ügyészséghez. A feljelentés igen érdekes esetet tár fel, amelyik megtörtént Püspökladányban és valószínű, hogy még több más helyen is kísérletet tettek hasonló ügyben, mindaddig, míg az erélyes hangú kormányrendelet közbe nem szólt és minden hasonló esetet meg nem akadályozott.

Az ügyészség előtt fekvő feljelentésben Zagyva Imréné püspökladányi asszony és másik kilenc társa elmondja, hogy október legelején, sőt már szeptember végén a lakosság zsírozás szükiben volt. Nem egy családnál napokon keresztül nem tudtak azt főzni, amibe zsír kell, mert nem kaptak zsírozót, sem szalonnát, sem olvasztott zsírt. Egyik nap Zagyva Imréné több társával bement Waldmann Gyuláné hentesüzletébe és legalább tízenöt deka zsírt, vagy szalonnát kértek. Az üzlet-

lajdonosa azonban nem szolgált ki sem zsírt, sem szalonnát, noha legalább negyven kilogrammnyi szalonna volt az üzletben, sőt a kamrában is volt egy féloldnyi a csendőrség megállapítása szerint. A zsír nélkül maradt asszonyok ugyanis Waldmanné üzletéből egyenesen a csendőrségre mentek, ahonnan bizottság szállott ki a helyszínre és meg is állapította, hogy van szalonna egy fél mázsányi az üzletben. Erre vonatkozólag azonban az üzletlajdonosa azt a választ adta, hogy ezt a darabot be akarta paprikázni és úgy eladni. Hogy ez mennyiben változtat majd a helyzeten, azt az ügyészség, illetve a bíróság fogja majd elbírálni. A püspökladányi asszonyok azonban tény, hogy nem kaptak zsírt, vagy szalonnát, sőt a feljelentés szerint még az üzletajtót is bezárták előlük. A feljelentés ügyében a királyi ügyészség megtette a szükséges intézkedéseket.

HIREK

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata:

„Meváltó” Major örökösök, Piac-utca 18. — „Muraközy” Preiser Ernő, Piac-u. 72. — „Bocska” Lassányi József, Cegléd-utca 22. — „Csokonay” Dr. Batáry István, Mester-utca 43. — „Árpád fejedelem” Mikes Béla, Csapóker, Jánossy-utca 44.

Időjárás

A Meteorológiai Intézet jelentése:

A magyar medencét déli légáramlás enyhe tengeri levegővel árasztotta el. A hőmérséklet az ország legnagyobb részén 20 fok fölé emelkedett.

JOSLÁS: Mérsékelt délnyugati szél, éjjel és reggel sok helyen köd, nappal túlnyomóan derült idő, nyugaton és északon esetleg átmeneti borulás. Az enyhe idő tovább tart. (MTI)

Emlékezzünk

OKTÓBER 11.

1915. Kezdeményező cselekvéssel és önfeláldozó kötelességteljesítéssel párosult személyes vitézségével rövid idő alatt a bronz, a kis ezüst és a nagy ezüst vitézségi éremre tette magát érdemessé Szabó Lajos, volt brassy 34. közös tábori ágyúszerepbeli tartalékos hadapród. A májusban megindult támadó hadjárat folyamán, mint az ezred 5. k. utóéneke felderítőosztálya, mindig kitűnt világs és nagyon értékes jelentéssel. Mindig a legkiemelkedőbb s így a legéletveszélyesebb kitérőpontokon választotta figyelőhelyét, hogy jól lásson s több alkalommal foglyokat is ejtett. E napon is mesze az előretolt figyelőőrsök elé lopódzott, hogy egy ellenséges űteget, amely Tarnopol környékén az erőlkötől megszállva tartott Cebrow községet és a saját állást igen hatásos tűz alatt tartotta, felderítse. Bár első napon feladatát az oroszok ébersége miatt megoldani nem tudta, kitartott másnapig és ekkor űtege hatásos tűzét megfigyelésével oly eredményesen vezette, hogy az orosz űteg hamarosan elhallgatott s másnap tüzelőállásából elvonult.

— **Lossonezy István főispán csütörtökön délelőtt gépkocsin ellátogatott a hajdúmezei árvízszűjtőre** a vidékekre, ahol megismerelte a helyreállítási munkálatok állását. Hajdúmezeiben ezidáig már csaknem teljesen eltakarították az árvíz által okozott károkat és a megrongált épületeket is csaknem százszázalékosan kijavították, illetve felépítették. A főispáni szemléről részletesebben halnapi számunkban számolunk be.

— **Rendőrségi vezénylések Debrecenből Nagyváradra.** Németh Antal debreceni detektív csoportvezetőt, a közigazgatási csoport vezetőjét Nagyváradra vezényelték szolgálattételre. Németh Antal igazi értéket képviselt a debreceni rendőrségen. Gyvénisége, munkássága példaadó volt mindenkor s most, hogy ez a kitűntető vezénylés érte jókívánatokkal búcsúzik tőle. Ugyanakkor Nagyváradra vezényelték Kulcsár Ilona segédhivatali irodatisztet is, aki szintén kitűnt szorgalmával és munkásságával Debrecenben.

— **A Vasutas MANSz csoport** ma délután 5 órakor választmányi gyűlést tart. A tagok megjelenését szeretettel kéri az elnökség.

— **Ezer pengő titokzatos útja a földbe-ásott fazékig.** Horváth Sándor nyiregyházi lakos a multkorában adta el házát és elegendő ezer pengőt kapott. Annnyira féltette ezt a pénzt, hogy állandóan magánál hordotta. Annál nagyobb volt tehát az ijedelmé, mikor egy esti mulatozás után reggel nem találta sehol sem az összeget. Azonnal jelentést tett a rendőrségen erről és az ügyes nyomozók a föld alól is, de előkerítették az ezer pengőt. Az történt ugyanis, hogy mikor Horváth késon ment haza akkor este, egyik lakásában tartózkodó ismerőse kivette zsebéből a pénzt, fazékba rejtette és a földbe ásta, hogy el ne veszítse Horváth egy esetleges másik kimaradása alkalmával.

A Fiedel-trió egyik tagjának megbetegedése miatt novemberre marad a trió október 13.-ra tervezett hangversenye

A Zenekedvelők első hangversenye így Károlyi Gyula Chopin-estje lesz október 27-én

A késő esti órákban Heybey Wolfgang egyetemi lektor értesítette a Zenekedvelők Köre vezetőségét, hogy a budapesti német követség útján nyert értesülése szerint a Fiedel-trió októberre tervezett magyarországi túrnéjét, amely a 12-iki budapesti koncerttel kezdődött volna, a trió egyik tagjának megbetegedése miatt novemberre halasztja.

A Kör sajnálattal értesíti erről Debrecen zeneértő közönségét és egyben közli a t. bérlióvel, hogy a f. évad első koncertje, amelyen a pompás új hangversenyzongorát mutatja be, október 27-én lesz.

A Fiedel-trió hangversenyére nagyszámban megváltott napijegyek árát bárki kívánságára azonnal visszafizeti a Csáthy könyvkereskedésben levő jegyiroda.

— **Az egyetemi rektor fogadó órái.** Az előadások megkezdése folytán ezentúl rektori fogadó óráimat hétfőn, kedden és szerdán d. e. 12—1-ig, szombaton pedig 11—12-ig tartom. Dr. Mitrovics Gyula e. i. rector.

— **Petróleummal leöntötte és meggyújtotta magát.** Torma György 54 éves tiszaújvárosi lakos különös halálnemet választott magának. Egy liter petróleumot vásárolt és azzal végigöntötte magát és azt meggyújtotta. Mint egy égő fátyla lobogott a szerencsétlen ember s amikor segítségére siettek, már halott volt. Torma György régen készült a halálra. Betegsége miatt dobta el magát az életét, azt azonban senki sem tudja, hogy miért választotta a halálnak ezt a borzalmas nemét. Tekintettel arra, hogy a nyomozás megállapította az öngyilkosságot, a temetésre a nyiregyházi kir. ügyészség az engedélyt megadta.

Őszi ujdonságok nagy raktára

Ernyőszalon, Piac u. 77

— **Olaszbarát olvasókör Marosvásárhelyen.** Szerkesztőségünk kedves levelet kapott a felszabadult Marosvásárhelyről. A levél írója, akinek a nevére majd alkalomadtán visszatérünk, újságíró és író ember, aki közli velünk, hogy Marosvásárhelyen, a székváros fővárosban az olasz kultúra kedvelőiből és az olasz nyelv ismerőiből már régebben kis olvasókör alakult. Szívesen vennének nyomtatványokat, könyveket, olasz vonatkozásúakat magyar, de főképp olasz nyelven. Ezúton is figyelembe ajánljuk az érdekelteket, hogy kivánságuk teljesíthető legyen. A levélről megjegyzi, — amit különben eddig is tudunk, — hogy a román kormányzat legutóbbi két évben megakadályozta őket, hogy olasz könyvhöz jussanak. A fasiszta Olaszország könyvei indexen voltak a megszállott Erdély oláh urai előtt.

— **Koszorúmegváltás az „Erdélyi” akció javára.** A debreceni Iparoskör Bessenyei Gyula és Imre János elhalálozásával kapcsolatban koszorúmegváltás címén húsz pengőt adományozott az Erdélyért akció javára. Az adományt a Debreceni Ujság—Hajdúföld szerkesztőségébe küldték be. Az erdélyi testvérek nevében köszönettel nyugtázzuk az összeget s azt a kívánt helyre juttatjuk.

— **Volt-váltóhamisítás vagy nem?** Erdélyes váltóhamisítási ügyet tárgyalt ma a beregszászi törvényszék. Fliegel Mátyás munkácsi gazdálkodó ellen azt a vádat emelték, hogy egy 3000 cseh koronáról szóló váltóra odahamisította Rókus Gyula barátja nevét kezesként. A vádra egy ügyvéd előtt aláírt nyilatkozat adott okot, melyben Fliegel vállalta a hamisítást. A vádolt védekezése során előadta, hogy a nyilatkozatot csupán barátja családi békéjének megóvása érdekében tette és nem azért, mintha valóban hamisított volna. Mikor ugyanis Rókus felesége megtudta, hogy férje váltónak írt alá, el akart tőle válni. Ezt pedig csak úgy lehetett megakadályozni, hogy írásban vállalta a hamisítást és ezáltal megnyugtatta Rókusnéét. Fizetés, kötelezettségének idejében eleget is tett és ugyanakkor az egyetlen kézzelfogható bizonyítékul szolgálható váltót szétlétpte. Ellene szölt ugyan még az a körülmény, hogy a nyilatkozat ügyvédi díját ő fizette ki és nem Rókus, akinek voltaképp Fliegel előadása szerint szüksége lett volna rá. Ezt azonban a törvényszék nem találta elegendőnek az elmarasztalásra, ezért a vád alól felmentette. A vád képviselője felhívta az ítélet ellen.

— **A „FERENC JÓZSEF” KESERŐVÍZ** régóta kitűnően bevált házi- és mezőgazdasági székrekedéssel és annak mindenféle káros következményével: biztos, enyhe és gyorsan ható természetes hashajtó, mely számos betegségnek az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

— **Az adóhátralékokért a vezetőséget teszik felelőssé 80 baranyai községben.** Baranya vármegye közigazgatási bizottsági ülésén az adózárról szóló beszámolóban kitértek, hogy az előirányzott évi adónak több mint nyolcvan százaléka még nem folyt be és a már esedékes hátralékok is meghaladják az ötven százalékot. Ezért a pénzügyigazgató indítványozta, hogy azokban a községekben, ahol a hátralék a 75 százalékot meghaladja, ott mondják ki az illető község vezetőségére az anyagi felelősséget. A közigazgatási bizottság elfogadta a javaslatot és ennek következtében nyolcvan baranyamegyei község vezetői vagyonukkal felelősek az adóhátralékokért.

— **Az olasz Bajor Gizi Budapest.** Olaszország legnagyobb drámai művésznőjének pesti látogatásáról közöl érdekes riportot a Színházi Magazin új száma. Márai Sándor az új Márai-darabról ír. Oszinte vélemény Karády Katalinról, a filmstárok jellemrajza hangképekben. Bulla Elma hét arca, új magyar opera, melyet Krudy Gyula írt és még rengeteg színházi érdekesség, pletyka, színes riport élénkíti az új számot, melyben folytatódik az erdélyi csere- és fize-tővendég-akció. A „Ki a harmadik” című nagyszerű színdarab befejező része és a Kis Magazin Sice úrfi kalandjaival egészítik ki a tartalmas, érdekes számot.

— **Kire számíthat Anglia?** A „Popolo d'Italia”, a Duce lapja legutóbbi számában „L'ultimo popolo” című polemikus hangú kis cikkében kritika alá veszi azt az angol módszert, amely saját érdekeit más népekkel állított a csatasorba. Az olasz lap röviden sorra veszi a világháború elmúlt esztendőjének történetét és a cikket ezzel a gondolatmenettel fejezi be: a lengyel, a norvég, a belga, a holland és a francia nép után az angol nép az, amelyre még Nagybritannia küzdelmében számíthat és aki csatatérre kerülhet.

Nyaralásról

és tanulmányutamról ha-
zaérkeztem sok újítással

BÖSKE,

modern kozmetika
Plac-u. 40. Hangya-épület

— **A Pesti Tözsde új számában** Keresztes-Fischer Ferencé, Gulner Gyula, a MEGA igazgatója, dr. Tóth László és mások írtak cikkeket. A nagybankok erdélyi tranzakcióiról, új magyar ipari alapításokról, az erdélyi malomipar bekapcsolásáról, fontos személyi változásokról friss és érdekes információkat közöl a lap.

— **Tanfolyamhirdetés.** A m. kir. áll. fa- és fémpipari szakiskolában október első felében a következő tanfolyamok kezdődnek meg: Kéz- és fémpipari tanfolyam gépezetek és központi fűtő-kazán kezelők részére, tartama 6 hét. — Gázmotor-kezelői tanfolyam stabil fizetű és jármű motorkezelők részére, tartama 6 hét. — Villamos előkészítő tanfolyam, villamos szerelőtanulók és fémpipari szakmában dolgozók részére. Ezen tanfolyam elvégzése kötelező mindazok részére, akik a következő tartandó villamos szaktanfolyamokon résztvenni óhajtának, tartama: 6 hét. Jelentkezni lehet hivatalos idő alatt a szakiskola igazgatójánál, ugyanott nyerhető bővebb felvilágosítás is.

Enyhe telet jósol Majoros Jóska hortobágyi pásztor

Azt tartják, hogy a magyar ember a csillagok, fellegek, állatok járásából, állásából előre megjósolja az időjárást. Való igaz, hogy a pusztán nőtt ember szeme sokkal élesebb a városiénál, a füle könnyebben meghallja a Természet muzsikáját, s éjjel-nappali szolgálata a nagy pusztán élesszemű megfigyelővé teszi.

A szemerkélő szerdai esőben néhány vigasztaló szót hallottunk egy ilyen pusztai embernek az ajakáról az elkövetkezendő télre vonatkozóan. Az időjárásról beszélgettünk, mikor úgy foghegyről odabökte:

— Enyhe télünk lesz uram! — mondotta Majoros Jóska hortobágyi pásztor. — Honnan gondolja? — kérdeztük. — Az őrök nem gyűltenek annyira, mint a mult ősszel. Tavaly megfigyeltem: minden gíz-gáz, füvet, gyomot behurcoltak a fészükbe, hogy puha, meleg legyen. Most nincs ilyen sürgés forgás náluk. Az állatok ösztöne pedig nem szokott csalni...

Nem tagadjuk: jól esik hallani ilyen biztatást. S még jobban esik hitetlen emberi természetünknek, ha többen, mások is bizonyítják ezt az állítást. Már pedig bizonyítják és hozzá: körishogárral. Az egyik debrecenkörnyéki tanyán körishogárral találtak. A gazda hite szerint — ezt a hitet még a nagyapjától örökölte — ha októberben elő merészkedik a körishogár a télire elkészített búvóhelyéről: akkor enyhe tél lesz, nem lesz kemény fagy, nem dermeszt esont. Jajnkat dermesztő, hideg szél.

Az évszázados néphit pedig időtálló, s így, ebben a viszontagságos időkbén egy kicsit jobb kedvvel tekinthetünk a tél elébe...

— **Az Olasz Kultúrintézet október** huszadikán kezd meg működését. A nyelvtanítást heti 2 órában kezdő és haladó csoportokban végzi. Tanítást egy félrevezető kezdőknek 2 P, haladóknak 4 P. Jelentkezést Hatvan-utca 2. alatt fogadjunk d. e. 11—1-ig, d. u. 5—7-ig.

— **A megdűzadt Ér folyóba ülte magát egy pocsa asszony.** Máté Miklósné Oláh Juliánna 45 éves pocsa asszony — mint a csendőri jelentésből kitérünk — az elmúlt nap öngyilkossági szándékából beleve-tette magát a megáradt Ér folyóba és bele is fulladt. Holttestét csak egy óra mulva látták meg a víz színén, ekkorra azonban már nem lehetett rajta segíteni. A csendőrség erélyes vizsgálatot indított annak tisztázására, hogy tulajdonképpen mi oka volt az életunt asszonynak az öngyilkosságra.

— **Gyermekszülésben elvérzett egy püspökladányi asszony.** A püspökladányi csendőrség csütörtökön reggel telefonon jelentette a debreceni királyi ügyészségnek, hogy Szabó Istvánné, Szarka Eszter 38 éves ottani asszony gyermekszülés közben elvérzett és meghalt. Az esetben a vizsgálat szerint orvos és szülésznő is volt jelen, ennek ellenére bekövetkezett a tragédia. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt, a vizsgálatot azonban tovább folytatja a különös haláleset ügyében.

— **Háromhónapi fogházra ítélték egy szombatista prédikátort,** aki Újzentistván községben egy szombatista bibliából idézett, lekcisínvelte a vasárnapot és gyalázkodóan szölt a papságról. Az ítélet jogerős.

— **Az „olcsó szücs” húszezer pengő értékű bundát sikkasztott.** Vágacs Jánosné Budapest, Király Pál-utca 4. szám alatti lakos néhány héttel ezelőtt kis szücszuletet nyitott, amelyben feltűnő olcsón váltalta a legértékesebb bundák átalakítását is. Így igen nagy vevőkörre volt. A napokban azonban feltűnt a dolgozóknak, hogy a munkák egyre késnek, sőt pár nappal ezelőtt az üzletet zárva találták. Azonnal a rendőrségre siettek s a nyomozók megállapították, hogy Vágacsné húszezer pengő értékű bundával megszökött Budapestre. A sikkasztó „olcsó szücs” körözvény alapján Miskolcon fogták el, majd Budapestre szállították és letartóztatták. Kiderült, hogy a javításért felvett pénzt részint felte, részint löversenyen eljuttotta Vágacsné.

Gyászrovat

Ifjú NASZADOS KÁROLY 34 éves korában elhunyt. Ötötvenyre szállítását október 11-én, pénteken Fehértói vállalat végzi.

Szécsy Mihály 52 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozó terméből, a ref. egyház szertartása szerint. Dankó temetkezési vállalat.

Magyar Erzsébet 30 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután fél 3 órakor lesz a Köztemető II/b. ravatalozó terméből, a római kat. egyház szertartása szerint. Lakás: Sebes-utca 23. Dankó temetkezési vállalat.

Tóth Elemér 16 hónapos korában elhunyt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a köztemető IV. ravatalozó terméből, a róm. kat. egyház szertartása szerint. Dankó temetkezési vállalat.

Gergely Sándor

életének 70-ik évében elhunyt. Temetése pénteken délután fél 3 órakor lesz a Köztemető II/b. ravatalozó terméből, ref. szertartással. Lakás: Károly F. J.-út 8. Pusztai temetkezési intézet.

Tóth Margit

életének 28 évében elhunyt. Temetése pénteken délután 4 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozójából, ref. szertartással. Lakás: Erdélyi-u. 15. Pusztai temetkezési intézet

Pásti Janika

1 hónapos gyermek temetése pénteken délután 2 órakor lesz a Köztemető IV-es terméből, ref. szertartással. Lakás: Nagycsere 69. Pusztai temetkezési intézet.

— Ezeröttszáz pengőt akart két anyalföldi péksegéd kizsarolni egy ismert budapesti nőgyógyásztól azzal, hogy más-különböen nagy kellemetlensége lesz. A megfenyegetett nőgyógyász a rendőrség tanácsára randevút adott Pöcze Pál és Schneider Gusztáv anyalföldi péksegédnek, akiket a detektívek a helyszínen lefűllettek.

— Harmincnégy fok meleget mértek árnyékban a délanatoliai tengerparton. A nagy forróság miatt be kellett zárni az iskolákat. Isztambulban ugyanakkor a hatalmas őszi köd miatt beszüntették a hajózást.

— Az elszabadult angol löggömböket, amelyek eddig igen sok kárt is okoztak, Stockholmban most ésszerűen felhasználják. A repülőgépelhárítókól esőelhárítókat: esőköpenyeket kreáltak.

— A TALMUDSIDÓ. Rohling idézetei a Talmud teljes szövege szerint. Keresztények a Talmudban. Kimchi Dávid rabbi feleletei a keresztényeknek. Luzsénszky fordítása. Ára 2 pengő. Kapható lapunk kiadóhivatalában.

— Elítélte egész vagyonát, aztán megölte feleségét. Idős Dobos Imre szanki kiscsiga 1919-ben nősült s házasságából hat gyermek született. A dolgos, szorgalmas házaspár egyre gyarapodott, s mind-addig boldogan éltek, míg házasságuk tízéves évfordulója alkalmából meg nem vásároltak egy 65 holdas birtokot. Dobos Imre ettől a naptól kezdve megváltozott. A szőlő termését nem adta el, hanem maga fogyasztotta el a bortermést s egyre részegesebb, hanyagabb lett. Lassan dobra került a szép vagyon, s rossz napok következtek a családra. A gazda éhezett, verte gyermekeit, majd a múlt évben, július 26-án rohamában élesrevent borotválva átvágta felesége torkát. Az embertelen gazda ellen megindult az eljárás. A törvényszék ítélt, a tábla pedig életfogytiglani fegyházra ítélte. Az ítélet most a Kuria döntése folytán jogerőssé vált.

Meghalt barátját akarta belekeverni egy hűnyügybe egy huszonháromszoros tolvaj

A debreceni királyi ügyészség negyvenkét rendbeli lopással vádolta Nagy János debreceni napszámost, aki a vádirat szerint nemcsak Debrecenben, hanem a környékbeli városokban és községekben is sorozatos tolvajlásokat és besurranó lopásokat követett el. Így megtisztelte Berettyóújfalut, Derecskét, Sárándot látogatásaiával és mindenütt gazdag zsákmányra tett szert. Főleg a szárnyasokra, baromfiakra lopására specializálta magát s így valóságos libanyájt lopott össze, amit aztán később értékesített is a helyi piacokon.

Csütörtökön délelőtt vonta felelősségre a debreceni törvényszék a negyvenkét rendbeli lopással vádolt Nagy Jánost a sorozatosan elkövetett bűnözései miatt. A kihallgatás alkalmával Nagy János tagadta, hogy ő követte volna el a lopásokat, s egyáltalában nem is akart tudni az egész ügyről s ártatlanságát hangoztatta.

Azzal védekezett, hogy egy Kozma András nevű barátja bizonyára bele akarta őt keverni a csúnya ügybe és ezért vallott a csendőrség előtt úgy, mintha közösen követték volna el a bűnt. Időközben azonban Kozma András meghalt és így most Nagy János őt akarta kihasználni bünbaknak. A törvényszék végül is a tanúkihallgatások és a perbeszéd elhangzása után huszonhárom rendbeli lopás ügyében állapította meg Nagy János vétségét és ezért egy évi börtönbüntetésre ítélte. A büntetésből öt hónapot kitöltöttnek vett a büntető tanács.

A törvényszéki tárgyalás egyébként nem a legsimábbban ment le, mert Nagy János állandó szívfejdalmakról panaszkodott, sőt több kisebb szívrohamot is átélt a kihallgatás alatt. Ennek ellenére a jogerős ítélet után folytatta büntetésének kitöltését.

A debreceni házak adóztatása az 1940. évben

Irta: PETHŐ LAJOS, a Debreceni Háztulajdonosok Egyesületének jegyzője

Az 1940. évre vonatkozó adók kimutatására és befizetések és jóváírások elismerésére szolgáló adóveket most kézbesíti a városi adóhivatal illetékes osztálya.

Az adóveket különösen a kis háztulajdonosok várják minden évben szorongó érzéssel, abban reménykedve, hogy végre az igazságos adóztatás elve alapján a házadó és járuléka is mérséklődnek annyira, hogy annak megfizetése kevesebb gondnal, kevesebb kellemetlenséggel fog járni.

Lapunk hasábjain az elmúlt évben is ismertettük az érdekelteket azt, hogy a háztulajdonos adóívében szereplő tételek milyen adónemekből állottak elő és hogy ezek alapján miként állapította meg az adóhatóság. Szükség van arra, hogy minden adófizető polgár tudatában legyen annak, hogy mi után fizet adót és hogy miként tehet adófizetési kötelezettségének úgy eleget, hogy a felesleges bírság, kamat és végrehajtási költség fizetése alól mentesülhessen.

Kölsönösen fontos ez a kisháztulajdonosok szempontjából, mert honyolult adórendszerünk miatt nemcsak legtöbb adót fizetünk jövedelmünk arányához képest, hanem az évenkénti megterhelés a legkülönbözőbb adónemekből adódik. Csak mellesleg jellemezzük meg, hogy a háztulajdonost bérjövédelmével kapcsolatban 17 féle adóval lehet megterhelni.

Minden háztulajdonosnak érdeke tehát, hogy az adóívt az átvételtől számított 15 napon belül gondosan átvizsgálja és ha akár számszerűségben, akár az alapkövetésben fedez fel hibát, azt nyílt időben hellebbezze meg az illetékes hatósághoz. Az ilyen irányú fellebbezéshez bélyeg nem kell. Nagyon fontos, hogy fellebbezésünkben ne kérjünk részletfizetési kedvezményt, vagy fizetési halasztást, mert ebben az esetben fellebbezésünket kérvénnyé minősítik és bélyeghiány miatt megbírságozzák beadványukat.

Az alábbiakban egy olyan kis ház 1940. évre vonatkozó adókövetését ismertettük, melynek tulajdonosa református és csakely jövedelménél fogva sem vagyon és jövedelem adót, sem kereseti adót, sem inségjárulékot nem köteles fizetni. A házban adómentes épületrész nincs és a ház olyan utcában fekszik, ahol a csatorna hálózatba be van kötve. Az évi bérjövédelem az 1939. évi novemberi bevallás szerint 1.000 P.

Az évi bérjövédelem 16 százaléka házadó, rendkívüli pótlék 6,6 százaléka, a rokkantellátási adó 240 pengő alapig progresszív, 240 pengőtől a bérjövédelem 1,6 százaléka, betegpótlási pótlék 2,56 százaléka, községi pótlék 12,8 százaléka, útdíj az alap 2,72 százaléka, csatornadíj 2 százaléka, református iskolaadó 2,4 százaléka, református egyházadó 2,4 százaléka, tehát a debreceni házak a tulmaga községi pótládó és csatorna használati díj szedés miatt a bérjövédelem 49,08 százalékát fizetik be adóba.

Amennyiben pedig a háztulajdonos a jövedelem és vagyonadó köteles jövedelem illetve vagyonnal rendelkezik, még ezen az adókon felül fizet jövedelem és va-

gyonadót is, és a jövedelem után kivethető inségjárulékot.

A táblázat elkészítésénél azért vettem 1.000 pengő évi bérjövédelmű házat alapul, mert még mindig több olyan háztulajdonos van jövedelem és vagyonadóval megterhelve, akinek évi tiszta jövedelme az 1.000 pengőt nem haladja túl.

Márpedig a vonatkozó pénzügyminiszeri rendelet világosan kimondja, hogy a háztulajdonos csak akkor tartozik jövedelemadót fizetni (adók, kamatok, közüzemi költségek stb. levonásával) ha tiszta jövedelme az 1.000 pengőt meghaladja. Vagyonadót pedig csak abban az esetben tartozik fizetni, ha tiszta vagyon értéke (annál a háztulajdonosnál, akinek jövedelemadó köteles keresete van) 5.000 pengőn felül van. Ha pedig jövedelemadót nem tartozik fizetni, akkor csak 25.000 pengős vagyonérték után tartozik vagyonadót fizetni.

A Debreceni Háztulajdonosok Egyesülete hivatalos helyiségében (Kálvin-tér 5. l. em.) hivatalos órák alatt d. e. 9—12 óra között tagjai részére minden adókérdésben díjtalanul ad felvilágosítást.

Színház

SÁRGAPITYKES KÖZLEGÉNY. (Rep- ríz a Csokonai-színházban.) Az Ihász-társulat Erdélyi Mihály „Sárgapitykés közlegény” című nagyszerű operettjét újította fel csütörtökön este. Magának az operettnak az ad bizonyos aktualitást, hogy a Budai Színház helyett még mindig nem építették fel Budán az új színházat. A mese egy kicsit megkopott, de megüti az átlagot, a muzsika pedig igénytelenségében is kellemes, fülbemászó. Az előadást Delyi Ferenc rendezte jó tempóérzékkel, gördülékenyen. Az együttes játéka is javuló tendenciát mutatott, csak a szereposztással nem tudunk egyetérteni. Apor Klári kitűnő színésznő s országi viszonylatban is a legjobb fiatal komikák egyike. Miért kellett primadonna-szerepet alakítania? Hiszen nem vallott szegényt, mert játéka, tánc, előadó készsége is elsőrendű, de hangja egyáltalán nem primadonnai hang. Madaras Vilma kigyózó eleven-sége, friss humora és pompás tánc-készsége hiánytalanul érvényesült. Nagyon ügyes és egyéni alakítást nyújtott Antall Erzi a Kata szerepében. Enekhangja is kellemes. Mihályi Vilcsi emberi és közvetlen volt. G. Bagossy Mária túlságosan parvenű Galambosnéja kevésbé tetszett. Kiss Irénke kitűnő gyermek-színész. Makk Teri ügyesen mozog. A férfiszereplők közül Hlatky László és Antalfy János az élen. Hlatky egyéni komikummal, páratlan invencióval formálta meg Lékvár Marci figuráját. Minden jelenete után nyíltzini taps zúgott fel a nézőtér. Antalfy József szintén brillírozott. Mirkó szerepében pazar játékot nyújtott, nagyszerűen táncolt és szikrázóan ötletes volt. Szalma Sándor elegáns Bandija keserű úrjával nem hatott közvetlenül. Kár, hogy ez a tehetséges színész nem tud belemelegedni szerepébe s egyébként érees hangja nem elég hajlékony. Kárpáti Zoltán természetesen és jóízű Kada Andrisa étellel teljes, hibátlan alakítás. Egyetlen kifogásunk, hogy a nagy jelenetben a sárgapitykés közlegény csizmát viselt, bakancs helyett. Olyan Lajos száraz, groteszk humora, nem mindennapi invenciója nem maradt hatástalan. Garamszegi Károly Szedlacsekja jó szemre-

valló karakterisztikus figura. A fiatal Ábrahám Antal megállta helyét. A karszemélyzet tagjai nem mindig tudtak beleilleszkedni az együttesbe. Herndi Herwerth János karnagy kicsit színtelenül dirigálta a zenekart. (b. p.)

SZÍNHÁZI HÍREK

Pénteken este a nagyszerű Sárgapitykés közlegény szerepel a színház játékrendjén.

Szombaton este ünnepi előadás keretében Lehar-ciklus első előadása: Cigányszerelem, Sándor Anna, Ihász Aladár igazgató és Petur Ilka felléptével.

Vasárnap délután rendez helyi arak mellett Tokaji aszú, este Cigányszerelem a színház műsora.

Hétfőn este mérsékelt helyi arakkal a tavalyi szezon nagy sikere: Zimberlombhorai szépasszony kerül színre.

MOZI

KELET FELE. (A Vigaszínház mozgó bombasikerű bemutatója.) Már egy hónapja szívzorongva vártuk a behirdetett nagy filmszenzáció, a „Kelet felé” című film vászonra kerülését. Budapestén tegnap tartották meg ennek a nagyszerű magyar filmnek a díszbemutatóját és a fővárossal egyidőben mutatta be a városvárt filmet a Vigaszínház csütörtökön a debreceni közönségnek. Az óriási érdeklődés annyira fokozódott, hogy már az első előadásra is majdnem minden jegy elkelt. Bevezetőben a múlt évek jelentős politikai eseményei pergett le szemünk előtt, melyek akkor világszenzációk voltak és a mai második belvedere döntés ezeknek az eseményeknek egyenes következményei. A rövid bevezetés után Erdély diadalmas hazatérését láthattuk gyönyörű felvételekben. A tömött nézőtér együtt érzett, együtt örült és együtt sirt a bevonulókat fogadó erdélyiekkel. Mindenki érezte, hogy nem a filmet látja most maga előtt, hanem a történelem fut le előtte valóságában. A szemekben könnyek jelentek meg és minduntalan odavándorolt a zsebkendő a szemlődköz. A nézőtér többjében nyíltzini tapsokban tört ki és élte a Kormányzót és a magyar hadsereget az ünnepő erdélyiekkel együtt. Ezt a filmet megnézni olyan élmény, melyet elfelejteni nem lehet. Lélekbemköl és kitörhetetlenül vésődik az el nem múlt emlékek közé. Ezt a filmet nem kell ajánlani. Ezt a filmet úgyis meg fogja nézni mindenki. Ez a film egy olyan ki-elégülést nyújt, amely kielégíti azt a szükségérzetet, melyet a ma rohanó eseményei — különösen a hazai vonatkozások — bennünk keltenek. — Megelőzően a legújabb magyar- és UFA-világhíradóban gyönyörködünk.

ASSZONY AZ ÖRVÉNYBEN. (A Hungária filmszínház bemutatója.) Csütörtökön mutatta be a Hungária filmszínház az új szezon filmszeméjét: „Asszony az örvényben”. Miltán mondhatjuk ezt a filmet a francia filmgártás büszkeségének. Ha a francia film a filmgártás koronája, akkor ez a darab a legszebb drágakő ebben a királyi ékszerben. Azonban nem egyedül ércénye a filmnek az a siker francia. Másik előmozdítója és a siker biztosítója: Erich von Stroheim. A legkiválóbb karakterszínész. Filmjei mind döntő sikerrel futottak szerte a világon. Elég, ha emlékeztetünk a „Gibraltár” című filmre. Ha emberileg lehetséges, akkor most ennél is jobb alakítást nyújt Erich v. Stroheim ebben a filmjében. Megleveníedik előttünk egy híres kalandor élete, tündöklése és bukása. Fordulatokban gazdag film, melyet nagy művészi gondnal dolgoztak ki. És ha a film elején alakja nem rokonszenves, feltétlenül azzá válik a végére, amikor lányáért önmagát áldozza fel a mesében. Az Erich v. Stroheim-filmeket önmagukért is érdemes megnézni. Csodás felvételekben megjelenik a finom francia humor és a különböző társadalmi osztályokon keresztül képviselve van ebben a filmben az egész élet. Megleveníedik a jellegzetes francia alakok kitűnő szereposztásban. — Megelőzően aktuális eseményekről tájékoztat bennünket az olasz LUCE- és a legújabb Magyar Világhíradó. Különösen érdekes a LUCE-híradó, melyben az olasz katonák sivatagi előretöréséről kapunk érdekes tájékoztatást. A filmet, összegezve mindent, ajánljuk az intelligens, művelt közönségnek és mindazoknak, akik művészt akarnak látni mind a jeltékben, mind a rendezésben, mind a felvételekben.

METEOR MOZGÓ MÜSORA:

Ma 5—7—9 órakor utoljára:
BETTE DAVIS gyönyörű filmje!
A VÉN LEÁNY
Holnapról: **AZ ACÉLKARAVÁN!**

SPORT

CSAK DÖNTETLENT ÉRT EL A FERENCVÁROS

Budapest, október 10. BSZKRT—Ferencváros FC 4:4, félidő 2:1. NB. I-ső osztályú labdarúgómérkőzés. Ullői-úti pálya. 5 ezer néző. Játékvezető: Iványi. (MTI)

A KELETI ALSZÖVETSÉG VASÁRNAPI MŰSORA:

I. osztály. Debrecen: DEAC—UEMSC (Juhász dr.), Nyiregyháza: NyVSC—DVSC II. (Németh), Mátészalka: MVTE—DMTE (Joanovics). Nagykálló: NSE—B. Turul (Gorondi), Csap: CsSE—P. MÁV (Gyümölcs).

II. osztály. Derecske: D. MOVE—DMTE II. (Tóth), Hajdúböszörmény: HTE—K. MOVE (Kobzos). Debrecen: NMK—BSC (Prém), Ungvár: UAC II—V. Turul II. (Tóth). Nyiregyháza: NyKISE II.—NyTVE II. (Szamosujvári). Beregszász: BFTC II.—MSE II. (Gerber). Ungvár: UMTE II.—MTK II. (Györffy).

A KELETI AMATŐR I. OSZTÁLY ÁLLÁSA:

1 Nyiregyházi VSC	4	4	—	28:3	8
2 Debr. VSC II.	4	3	—	17:6	6
3 Püspöklad. MÁV	3	2	—	16:7	4
4 Debreceni EAC	2	2	—	6:4	4
5 Csapi SE	4	1	2	6:11	4
6 Mátészalkai VTE	4	1	1	6:8	3
7 Ungvári KMSC	4	1	1	6:14	3
8 Bihari Turul	4	1	—	3:8	2
9 Nagykállói SE	4	—	1	3:19	1
10 Debreceni MTE	3	—	1	2:15	1

A DEAC ÉS DGASE ATLETIKAI BAJNOKI VERSENYE.

amely egyben egyetemi és akadémiai ujoncverseny és főiskolai jelvénytörző verseny, október 13-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel lesz az egyetem sporttelepén alábbi versenyszámokkal:

- 1500 méteres síkfutás, 2. Magasugrás női, 3. Magasugrás férfi, 4. 60 méteres síkfutás női, 5. 100 méteres síkfutás férfi, 6. súlylökés női, 7. súlylökés férfi, 8. Diszkoszvetés női, 9. Diszkoszvetés férfi, 10. Távolugrás női, 11. Távolugrás férfi, 12. 400 méteres síkfutás férfi, 13. Gerelyhajítás női, 14. Gerelyhajítás férfi, 15. 80 méteres gátfutás női, 16. 5000 méteres síkfutás.

2. A DEAC és DGASE bajnoki versenyén részt vehet a DEAC, illetve DGASE minden tagja (középiskolások is), az egyetemi és akadémiai ujoncversenyen azonban csakis a Tisza István tudományegyetem, illetve Gazdasági Akadémia 1940—41. tanévre beiratkozott azon rendezés és rendkívüli hallgatói vehetnek részt, akik a DEAC-ba, illetve DGASE-be felvehetők.

3. Nevezni a helyszínen lehet, nevezési díj nincs.

4. Díjazás: „Minden versenyszám győztese” a DEAC, illetve DGASE 1940. évi bajnoka címet és a pontszámítási táblázat szerint legjobban szereplő és legáltalánosabb tudást felmutató férfi versenyző vésett nagy ezüstözött veret, II. nagy ezüstözött veret, III. kis bronz veret, IV. kis bronz veret, V. nagy ezüstözött, VI—VIII. kis ezüstözött, IX—XII. kis bronz érmet, további helyezettek sportkönyveket nyernek. A női versenyzők közül a legjobban szereplő vésett nagy ezüstöt, a II. kis ezüstözött, a III—IV. kis bronz érmet nyer, a további helyezettek pedig különböző sportkönyveket nyernek.

5. Minden versenyszámban külön bírálatnak el a Tisza István tudományegyetemre és külön a Gazdasági Akadémiára a folyó tanévben beiratkozott hallgatók eredményei.

6. Azok a DEAC-, illetve DGASE-tagok, akik az egyesület bajnokságát hárszor egymásután, vagy ötször sor-

rend nélkül megnyerik, a DEAC, illetve DGASE „örökös bajnoka” címet nyerik.

SPORTHÍREK

Elmarad a magyar-jugoszláv ökölvívó mérkőzés. Váratlan akadály gördült a szombatira Zágrábba tervezett magyar-jugoszláv ökölvívómérkőzés elé. A magyarok beutazási engedélye ugyanis a várt időre nem érkezett meg, tehát a válogatottak nem tudtak elutazni, így a viadal elmarad.

Görögország nyerte a Balkán-bajnokságot. A napokban fejezték be Istambulban a Balkán atlétikai bajnokságát. Vég eredményben Görögország lett az első 7 győzelemmel, második Jugoszlávia.

Farkas Iván, az ismert keleti játékvezető a napokban vakbélműtéten esett keresztül.

Palotás Istvánt amatőrre nyilvánították. Palotás István, a volt Bocskai-játékos, a DVSC jelenlegi edzője a napokban amatőr lett. Rajta kívül Elek és Csokai szerepel amatőrjátékosként a csapatban a volt Bocskai-játékosok közül.

Kiadós edzést tartott csütörtökön a DVSC. A MÁVAG ellen döntő fontosságú mérkőzésre készülő debreceni vasutas csapat csütörtökön tartotta utolsó edzését a nagy találkozó előtt. Ezen megjelent valamennyi Debrecenben tartózkodó játékos és komoly munkával igyekezett, hogy vasárnap legjobb játékát mutathassa majd. Kristóf jelenleg Szegeden van ugyan, de vasárnapi játékára teljes biznnyal lehet számítani. Balósszekő is lesz. A csapat egyéb részeiben nincs semmi változás. Ha esetleg Eleknek sikerülne szabadságot kapnia, ami nem valószínű, akkor ő lesz az egyik szélsőfedezet. A mérkőzést Palásti fogja vezetni.

Vincze Jenő Debrecenben. A régi „debreceni ötosfogat” kiváló tagja, Vincze csütörtökön Debrecenben járt. Idejövételének célja az volt, hogy a Léltai-úton lévő 2-holdas birtokát eladja a városnak, mely iskolát akar itt létesíteni. Az ügy lebonyolítása után kellemesen elbeszélgetett több régi debreceni ismerőssel a sportkörökben általánosan ismert volt Bocskai-csattár.

Közgazdaság

VÁLTOZATLAN ÁRAK A GABONA-TOZSDÉN

Az ártormánybiztosnak a kukorica-árakat megállapító rendelkezéstől a gabonakereskedelem a tőzsdei kukoricaforgalom erőteljes megindulását várja.

- Búza: 78 kg-os 23.40.
- Rozs: 71 kg-os 19.40.
- Zab: 41 kg-os 21.50.
- Árpa: Sörárpa, kiváló 26.35, sörárpa, elsőrendű 25.35, sörárpa 24.35, 68 kg-os ipari 22.70, takarmány, 65—66 kg 20.70, takarmány, középminőségű 19.70.
- Kukorica: Tiszántúli 23.10, egyéb átlomásokról 22.05, ab Bpest közraktár 21.85.

A ferencvárosi sertésvásár összfelhajtása 814 darab. Vásári állományból angol hússertésfelhajtás 567 darab. Az irányzat tartott. Árak: Uradalmi zsirsertés páronként 340 kg-on felül 160, szedtsertés I. 152, III. 142, angol tökesertés I 146—152 fillér kg-ként.

Debreceni termény- és takarmányárak
Búza, rozs, árpa, zab, ótengeri nem volt, tengeri, csöves 12.00—13.00, lucerna 11.50—14.00, széna 7.00—8.00, lóhere 9.50—10.50, szalma 4.60, cukorrépa 4.80

Főszerkesztő: Dr. Nagy Imre Felelős szerkesztő: Benyovszky Pál

Kiadja: Alföldi Sajtóvállalat Kft. Felelős kiadó: Balogh István

APRÓHIRDETÉSEK

Betöltendő állás férfiaknak

Villanyszerelőt, komoly munkaerőt, felveszek azonnal. Mayer mérnök, Kossuth-u. 23. 1246

Bútorozott szoba

Bútorozott szoba központi fűtéssel, fürdőszobával kiadó. — Kossuth-u. 39. Házmeszter, 1235

Kiadó lakás 3-4-5 szobás

Utcái földszintes 5-szobás lakás kiadó azonnal. Kossuth-u. 22. 1247

Ajánlat

Figyelem!! Portálékra modern bádognetüket tökéletesen készíti Beth bádogneszmester, Csapó-u. 56. 881

FEFFI felöltő- és öltönytűvetek, minden hozzávaló, férfi divatsport- és galléros ingek olesó árban

Petriknél Szent Anna-u. 5. sz.

Oltott pőszmeték, magastörzsűk 2—5 évesek, kaphatók Sesztina-utca 4. sz. 1051

Okmányairól eredetiből hű másolatot készít Berzékai műterme, Piac-u. 38. 1225

Nagy hőpalack

(THERMOS) vásár **Tóth Gyula** vasúzetében, városháza épület.

Csepel-motor szervizsz. gálat,

alkatrészraktár, precíz javítás Királynál, Royal-épület. Nagy raktár: kerékpárokban, rádióknban, varrógépekben, segédmotorokban, golyócsapágyakban. Több 86, 100, 250, 350, 600-as használt motorkerékpár alkalmi árban eladó. 899

Kereslet

Fürdőkiadót Füvészek. Eötvös-u. 18. 1243

Ócskavasat,

fémét, mindenféle vasanyagot legmagasabb napiárban átvesz Vas- és Fémgyűjtő Központi Iroda, Pacsirta-u. 17. Telefon: 26—94. 777

Üzlet, műhely

Modern gyárhelyiség a város belterületén, vilamos megálló mellett november 1-ére bérbeadó. Beépített munkaterület 400 m². Értekezni Hatvan-u. 53. Telefon 15—12. 1042

Bútor

Hálószobák, ebédlők, kombinált szobák, konyhaberendezések Salomon bútorgyártésben. Jó minőség előnyös árak. Részletre is Hunyadi-utca 2. sz. alatt

Lakás és szoba kereslet

Keresek

december, esetleg november 1-re 1 szoba, konyha, kamara és előszoba, esetleg előszoba nélküli száraz, tiszta lakást a városban. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérem leadni. 1143

Gazdasági eszközök

Eladó

új boroshordó igen olcsóért. Czepléd-u. 16. 1237

Szőlő, gyümölcsös

200—300 □-ös

telkek a Poroszlay-, Andrássy- és Hadházy-utcán eladók. Értekezni a Debreceni Működgyárban, — Fűrdő-utca 2. 1249

Eladó föld

14 hold föld közvetlen a város mellett szőlővel, gyümölcsösrel, kertészetre kiválóan alkalmas földdel eladó. Dohánygyár. 1231

Eladó ház

ELADÓ Budai Ezsaiás-utca 51. számú kétszobás, előszobás, kényelmes családi ház. 744

Homokkert,

Ovoda-utca 13. számú ház két szoba, konyha, előszoba, mellékhelyiségekkel, 700 kvadrát jölettermő szőlővel, felszereléssel, 831 négyszögöl földdel eladó. Értekezni ugyanott 1225

Egyszobás, előszobás, konyhás és ugyancsak egy szoba, konyhás, mellékhelyiségekkel álló, 370 □-ös telekkel adómentes, új ház olcsón eladó. — Villanyvilágítás, termő gyümölcs és szőlővel beültetve, kényelmes, gazdaságos. — Homokkert, Puzdra-utca 4. 850

Eladó házhely

Villatelek eladó város legszebb helyén. Cím a kiadóban. 993

300 □-öles

szép gyümölcsös telek eladó 3800 pengőért. Sesztina-utca 4. Kisállomás mellett. 558

Eladó ingóság

Egy

kétaknás kályha eladó. Piac-u. 58. Biró fodrász-üzlet. 1118

Alfő

ruhafogas és egy mongol rókaboa eladó. Komlóssy-út 15. szám. 858

Bontásból tégla

nagyobb mennyiségben is olcsón eladó. Horthy Miklós-út és Andaházy-utca sarok. 1102

Elveszett

Elveszett

1 fél férfi jobb, barna, bélelézett bőrkésztyű a Piac- és Kossuth-utcán. Megtalálójára jutalom ellenében szíveskedjék a kiadóhivatalba leadni. 1196

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat Rt. műintézetének körforgógépén. Igazgató: Somogyi Gábor.

MAVÁUT autóbusz-menetrend

Érvényes 1940. évi szeptember 19-től 1940. évi október hó 5-ig.

Debrecen—Hajdúszoboszló.

Debrecenből indul	10.25	14.10	17.40	18.25
H.-Szoboszlóra érkezik	10.55	14.40	18.10	18.55

Hajdúszoboszló—Debrecen.

Hajdúszoboszlóról indul	9.20	10.00	13.35	17.40
Debrecenbe érkezik	9.50	10.30	14.05	18.10

Debrecen—Hajdúböszörmény—Palgár—Miskolc.

×	15.00	19.00	1. Debrecen Arany Bika	10.20
+	15.29	19.29	H.-böszörmény városháza	9.51
+	16.18	20.18	Palgár pályaudvar	9.02
+	17.15	21.15	Felsőszolca pályaudvar	8.05
+	17.30	21.30	Miskolc városháza	7.50

Debrecen—Nádudvar—Kisújszállás—Kúnhegyes.

18.25	1. Debrecen Arany Bika	9.50	10.30	14.05
19.01	Hajdúszoboszló piactér	9.15	9.55	13.30
19.27	Nádudvar Hangya szöv.	9.28	13.05	
19.46	Kaba p. u. bejárót	8.55		
20.45	Püspökladány p. u.	8.40	9.07	12.40
21.40	Kisújszállás városháza	—	8.05	—
	Kúnhegyes piactér	—	5.30	—

Debrecen—Szeghalom—Gyoma—Szarvas—Szentés.

×	14.10	17.40	1. Debrecen Arany Bika	9.50
+	14.17	18.18	Hajdúszoboszló piactér	9.15
+	15.27	18.56	P.-Ladány Rákóczi szálló	8.35
+	16.38	20.46	Szeghalom pályaudvar	7.27
+	17.32	21.48	Gyoma pályaudvar	6.25
+	18.14	22.34	Szarvas Árpád-szálló	5.40
+	19.10	23.30	Szentés Piac-tér	4.45

Debrecen—Hajdúszoboszló—Békéscsaba.

×	14.10	17.40	1. Debrecen Arany Bika	9.50
+	14.47	18.18	Hajdúszoboszló piactér	9.15
+	15.27	18.50	P.-Ladány Rákóczi szálló	8.35
+	15.52	19.21	Biharnagybajom	8.09
+	16.28	19.55	Szeghalom Piac-tér	7.33
+	17.25	20.51	Mezőberény község-háza	6.36
+	18.00	21.25	Békéscsaba Csaba-szálló	6.00
+	18.05	21.32	Békéscsaba pályaudvar	—

× Csak hetköznapi közlekedik + Csak vasárnap és ünnepnap közlekedik.